ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

IV. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM. | MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN | 1948 JANUÁR 29. 5708 SEVAT 18.

A köztársaság születésnapjára

Irta: Rónai Mihály András

Közjogi értelemben először 1918 november 16-án, másodszor pedig — *és véglegesen* — 1946 február 1-én állította helyre a magyar nemzet a törvény uralmát: azt a formailag és lényegileg egyaránt *egyedül érvényes jogfolytonosságot*, amelynek forrása a népképviseleti országgyülés által 1849 április 14-én becikkelyezett trónfosztó és köztársasági intézményeket inauguráló Függetlenségi Nyilatkozat. 1849 április 14-én ugyanis a törvényhozás az ország címeréből és pecsétjéből a koronát eltávolította s Kossuth Lajost kormányzó *elnöki* címmel ruházta fel. E címben közjogi grammatika szerint az *elnök* volt *a főnév*, a *kormányzó* pedig az államfői funkció ideiglenességére utaló *jelző;* a magyar Negyvennyolc (illetve Negyvenkilenc) ebben, annak a francia Negyvennyolcnak a mintáját követte, amely Lamartine, illetve Ledru-Rollin tényleges hatalmát hasonló közjogi formulákkal irta volt körül, kiemelve igy a köztársasági alkotmány kidolgozásáig tartó *ideiglenességet.* (Ezt a republikánus precizitást, jakobinus közjogi finnyásságot esürte - csavarta utóbb odáig a 67-es és az ellenforradalmi történetirás, hogy Kossuth Lajos államfői címéből *a főnevet* következetesen elsikkasztván, *a jelzőt* viszont kihangsulyozván, Kossuth méltóságát egy Szilágyi Mihály-féle régensség feléledésének, sőt, egy horthymiklósi „kormányzóság' precedensének állitsa be és aknázza ki.). Az *egyetlen* jogfolytonosság tehát, melynek a magyar közjog szerint érvénye van, abból az 1849 április 14-iki Függetlenségi Nyilatkozatból ered, amelynek közjogi lehetőségét a nemzet számára a trón által elkövetett kettős államcsiny nyitotta meg: először az 1848 decemberi törvénytelen „trónváltozás", másodszor s véglegesen pedig az 1849 március 4-iki „birodalmi alkotmány", melynek következtében — miután az uralkodó (ki még csak törvényes uralkodó sem volt) egy tollvonással eltörölte nem csak az alkotmányt, hanem évszázadok minden magyar törvényalkotását is — a nemzetre, melyet immár a *pragmatica sanctio* sem kötött, a teljes közjogi önrendelkezés forma szerint is visszaszállott.

Szigoru közjogi értelemben ilyenformán egészen 1918 november 16-ig, a nemzet utolsó alkotmányosan jogérvényes döntése a koronával való viszonyunkról és államformánkról az 1849 április 14-iki Függetlenségi Nyilatkozat volt. A nemzet azóta is bármikor helyezkedhetett volna teljes joggal ennek alapjára — aminthogy az 1918-as forradalom sem tett közjogi szempontból egyebet, mint hogy helyreállitotta az 1849-ben kifejezésre jutott törvényhozó akaratot. Épp ezért egészen különleges és — forradalom létére — gavalléros lojalitás volt tőle, hogy ehhez még meg is várta a cs. és kir., illetve a m. kir. *ancien régime* hivatalos és a maga módján alkotmányos *nihil obstat* ját; s ezzel valóban annyit el is ért, hogy közjogilag még reakciós részről is sebezhetetlenné vált.

Károlyi Mihályt ugyanis IV. Károly nevezte ki 1918 október 31-én m. kir. miniszterelnökké; kormánya tehát m. kir. kormányként lépett hivatalba. Ugyanez az uralkodó alig pár nappal későbbi, hires novemberi eckartsaui nyilatkozatával népeire bizta, hogy rendelkezzenek sorsukkal, a kormányt pedik esküje alól felmentette. Minden jog tehát másodszor is visszaszállt a nemzetre, mely e jogoknak különben enélkül is már vagy hetven éve birtokában volt, de amely aztán 1918 november 16-án ilyenformán még az *ancien régime* sajátságos közjoga szerint is teljes jogérvénnyel választotta a maga számára ujból a köztársasági államformát, érvényt szerezvén az 1848/49-es törvényhozás akaratának.

Még a forradalmi kormányok tragikus bukása után következő Peidl-kormány, sőt, még a Friedrich-kormány is automatikusan az 1918 novemberi Második Köztársaság közjogi alapjára helyezkedett; a „m. kir." megjelöléseket csak az a Horthy-rezsim lopta vissza a hivatalos használatba, amely jogalap nélkül összehivott „országbirói értekezlettel" s egyéb szánalmasan fifikus csalafintaságokkal kreált a maga számára egy egészen speciális „jogfolytonosságot". Volt ugyan valamiféle folytonosság, mely ugy-ahogy, az eltelt félszázad tényleges állapotára támaszkodva jogfolytonosságnak kendőzhette volna magát — ezt azonban csak a makacsul vissza-visszatérő IV. Károly érvényesithette volna; már pedig ezt Horthyék sehogysem szivelhették. Lombikban állitottak hát elő — a magyar közjogban s általában a világ alkotmánytörténetében is páratlan rabulisztikával — egy műjogfolytonosságot, mely az 1849-es és 1918-as *valódi* jogfolytonosságot és az 1867-es *látszat* jogfolytonosságot *egyaránt* félredobva, megteremtette a közjogi *lucus a non lucendo*-nak azt a huszonöt évig eltartott képtelen állapotát, mely legott népszerü vicclap-klisének vonult be a világ valamennyi humorközlönyébe: a király nélküli királyságot, melynek feje a tengernélküli tengernagy, sőt, utóbb a „m. kir. nemzetvezető" — két zsoldosvezér, aki egy-egy elárult hűbérúr bitorlott nevében „régenskedik", két parvenü haramia, aki címert lop magának (s azt is tovajtól lopja).

Ára 1 forint

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Ugyanis már az 1861-es és 1865-ös „országgyűlést" is, mely „a multra fátyolt vetve" *de facto* restaurálta a monarchikus államformát, külföldi uralkodó hívta volt össze: az a külföldi uralkodó, akit aztán ez az általa összehívott gyülekezet 1867-ben minden törvényes alap nélkül „magyar királlyá" koronázott. Így történt tehát, hogy Magyarország 1849 augusztus 13-tól (a világosi fegyverletétel napjától), illetve 1867 június 8-tól (I. Ferenc József „magyar királlyá" koronázásának napjától) 1918 november 16-ig (a köztársaság első helyreállításának napjáig), majd 1919 november 16-tól (Horthy Miklós budapesti bevonulásának napjától), illetve 1920 március 1-től (Horthy altengernagy „kormányzóvá" választásának napjától) 1946 február 1-ig (a köztársaság második helyreállításának napjáig) valóságos és tökéletes közjogi *exlex*ben élt. Ezalatt az idő alatt Magyarországnak *(de facto* I. Ferenc József, IV. Károly, Horthy Miklós és Szálasi Ferenc országának) *de iure* mindössze két törvényes államfője volt: Kossuth Lajos és Károlyi Mihály. E két utolsó törvényes államfőnk egyike sem ismerte el soha annak az 1867-ben, illetve 1919/20-ban teremtett állapotnak törvényességét, amely ellen mindketten legendás emigrációval tiltakoztak: emigrációval, melyet az első magyar köztársaság elnöke a sírig, a másodiké a köztársaság helyreállításáig vállalt.

Következésképpen a magyar Harmadik Köztársaság, mely ma Tildy Zoltánnak (V. Ferdinánd, tehát az utolsó törvényes magyar király óta harmadik törvényes államfőnknek) elnöksége alatt immár második születésnapját ünnepli, *ezen a földrajzi területen az egyetlen elképzelhető törvényes uralmi rendszer* — s ezen nem változtathat még az a bizarr egyházfejedelmi közjogászkodás sem, amely egyrészt egy német-római birodalmi hercegi címhez való ragaszkodással, másrészt egy magyar zászlósúri méltóság monarchista tomahawkjának kiásásával próbált ügyefogyottan s még saját szempontjából is szakszerűtlenül manifesztálni ellene. Ám túl minden közjogászkodáson: annak a magyar Harmadik Köztársaságnak ünnepeljük a születésnapját, amely nemcsak közjogi, hanem politikai és etikai alapjait is 1848/49-ben és 1918/19-ben, tehát egy rövid megszakítással kis híján száz évig tartó magyarországi ellenforradalom sötétségének ama két *lucidum intervallum*-ában ismerte fel, amikor néhány történelmi pillanatig ebben az országban valóban a jobbik, azaz a valódi Magyarország: a magyar nép uralkodott. Száz év tébolyult magyar történelmének ezt a két világos pillanatát ragadta meg a magyar Harmadik Köztársaság, mely a Kossuth Lajossal és Károlyi Mihállyal Magyarország területéről eltávozott magyar történelmet 1946-ban, most két éve, forma szerint is visszaterelte Magyarország határai közé: azon a napon, amikor magát törvénybe iktatta, Tildy Zoltánt elnökévé választotta s Károlyi Mihálynak a hazatérést, Kossuth Lajos bolygó szellemének a megnyugvást lehetővé tette.

Száz év magyar történetének két világos pillanatát... Igen: *„Dem Augenblicke möcht' ich sagen: Verweile doch, du bist so schön!"* — igen, *ezt* ragadta meg a magyar Harmadik Köztársaság, mely megadta nekünk *„mit freiem Volk auf freien Boden steh'n."* S a pillanat, mit megragadnunk, s im, itt-marasztanunk sikerült, ezúttal végre a goethei jövendölés teljét igéri: *„Es wird... nicht in Aeonen untergeh'n."*

2.

Miről is volt jó az imént mind e hosszadalmas közjogászkodás? Jogfolytonosság és legitim republikánus hagyomány nélkül nem lehetne tán el bizvást a magyar köztársaság? Hisz' forradalmi változások szülték, s oly változások, melyek az *ancien régime* égbekiáltó s irreparábilis bűnéből fakadtak! Nem rughatta volna-e hát ki maga alól az egész multat éppoly joggal, éppoly szuverénül, s magyarázattal éppúgy senkinek sem tartozván, mint akár az első francia köztársaság százötven, s az orosz szovjet-köztársaság harminc évvel ezelőtt? Ó, dehogy is nem! ó, százszor is!

Ám mégsem volt haszontalan a közjogi alapvizsga az imént. Először is világosan berajzoltuk Magyarország történelmi térképébe a Harmadik Köztársaságot, s bemutattuk a születési bizonyítványt, mely arról szól, hogy a magyar demokraták köztársasága, e gyönyörű szerelem-gyermeke mégis legitim: a magyarság legjavának egyetlen igaz szerelméből, a szabadsággal kétszer is elgyűrűzött szerelméből fakadt. Visszamehettünk volna akár még messzibbre is: a Rákóczi ónodi országgyűlésének trónfosztó határozatáig s a Martinovicsék vértanúságáig, mely a köztársasági eszmét magyar földön a francia köztársaság alapításával egyidőben pecsételte meg. Eszerint, ily ősöktől származtatván magát s ily hagyományban lelvén meg legitimitását, ünnepli most születésnapját köztársaságunk — *s eszerint ünnepeljük mi is:* mindazok, kiknek nevében e sorok íródnak.

Másodszor pedig, s a legfőként: épp azok számára, kiknek nevében e sorok ünnepelnek, mérhetetlenül fontos a felismerés, hogy ebben a köztársaságban *nem egy történelmi véletlen támasztott holmi nekik kedvező nónmot,* hanem benne törvényszerűen kapott új erőre a magyarság legjavának ősi szelleme, a Dózsáké, Rákócziaké, Martinovicsoké, Kossuth Lajos, Petőfi Sándor, Károlyi Mihály és Ady Endre szelleme, a legkülönb, a valódi magyarság töretlen vonalban hozzánk ért szelleme, mely nem véletlenül volt mindig is republikánus és demokrata — következésképpen *nem véletlenül kedvezett hát mibennünk az emberiség s az erkölcs legjava követelményeinek.* Republikánusok vagyunk tehát — republikánusok még akkor is, ha tudjuk, hogy korántsem holmi mindenre megoldást hozó, generális orvosság maga a helyreállított modern közjogi forma, maga a megvalósult köztársaság.

Azt sem hittem soha, hogy mihelyt a második világháború véget ért, a „világpolitika" címszavát legott törölni fogják a szótárakból. Ha voltak is a szorongattatás leggonoszabb napjaiban kába, messianisztikus képzeteim, világos perceimben mégsem képzeltem a háború végét holmi patétikus melodrámának, melynek végkifejlete gyanánt „a véres kárpit legördül" s az örök béke, az egymás kebelére boruló nemzetek testvéri egyetértése, a *sponte sua, sine lege* virágzó ovidiusi aranykor harsonaszó és görögtűz közepette azonnal és ezennel „kezdetét veszi". E képzelgés ama gőzbelsi, önszédítő szédelgésnek lett volna másik — a nevetvésbé képtelen-véglete, amely viszont ugyanerre az időpontra egy planetáris méretű szovjet-angolszász összeütközést hallucinált, egyrészt mivel már csak ebben remélt a bukott hitleri hadvezéri zsenialitás számára némi naiv *deus ex machinát*, másrészt mivel — *natürlich* — *„Die Erde soll in Flammen steh'n, Wenn die Germanen untergeh'n".* Nem, persze, hogy nem került sor egyik formájára sem e kétféle szimplizmusnak, e kétféle operett-finálénak, mely a háború végét s az új történelmi epocha felvirradtát mindkét oldalon hajlamos volt a Hellai Jenő kedves, régi kupléjának utmutatása alapján elképzelni, amely szerint — mint tudjuk —: „Máma más nap van, máma más nap van. Mint egyébkor, Mána véget ért, máma véget ért A középkor".

Ó, nem. Ily egyszerű megoldások nincsenek — s a magyar köztársaság puszta helyreállításával még korántsem vált demokratikussá az ország. Köztársaságnak köztársaság volt utóvégre az a Franciaország is, amelyben Drevfus kapitány pöre lefolyhatott... *de* amelyben Zola viszont megírhatta a *J'accuse*-t.

Igen: a köztársaság — s pusztán, magában csak a köztársaság — egyszerű *sánsznál* nem egyéb. S nem is kell egyébnek lennie: *a demokrácia örök, hatalmas sánsza ő — s a demokraták kézére bízatott, hogy élni tudjanak vele.*

3.

Sem a világpolitika fogalma nem tűnt el a fasizmus hitleri változatának s garniturájának letűntével, sem a magyar belpolitika problémái nem oldódtak meg egycsapásra a köztársaság puszta helyreállításával. S helyes választ kérdéseinkre csak úgy kapunk, ha helyesen tesszük fel őket: megkérdezvén, hogy világpolitikában s belpolitikában s köztársaság valóban demokratikusan járt-e el eddig — azaz méltóan-e a szinte geológiai forradalomhoz, melyből született.

Boldog vagyok, hogy e kérdésre büszke igennel válaszolok. Ha köztársaságunkat *a világpolitika* felől tekintem, szinte „az utolsókból lesznek az elsők" bibliai képének erejével látom ma Magyarországot *a haladó emberiség elejével* lendülni

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

együtt — akárcsak 1848-ban, pontosan száz évvel ezelőtt. S Tito és Groza koszorui Kossuth Lajos szobrán arról beszélnek, hogy a világpolitikán belül a magyar külpolitikát ugyanekkor immár nem egy-egy mágnás, vagy junker irányitja a Ballplatzról, vagy a Wilhelmstrasséről, hanem végre *egy remete* — Turinból. Ami pedig a magyar *belpolitikát* illeti...

Forradalmi őseihez s forradalmi születéséhez — mondjuk ki bátran — itt is mélló a Harmadik Köztársaság. Aki pedig a forradalomtól, magától a kimondott szótól ijedezni talál, nyugodjék meg: *forradalomban élünk* ugyanis, noha törvényes forradalomban, három éve már. Megmondták, le is irták százan; a teljes politikai jogegyenlőségből, a földreformból, az üzemi alkotmányból, egész jogrendszerünk radikális reformjaiból észrevette a vak is — s ami ennek legfőbb, szinte élettani próbája: *aszerint reagál is reá minden ellenséges ideg*. Ez a forradalom, ez a rettentő pusztulásból tápászkodó s ajándékozott lehetőségü, kezdetben szinte eszköztelen és hevenyészett garnitura ju revolució persze — kivált eleinte — nem minden árnyalatában volt tán hibátlan. De, ha tán fürtésztük is pár porcig egynémely vonását, csak annál biztosabban ismertünk reá, s legkivált arról, hogy legjellegzetesebb vonásaiban — azokban, melyek társadalmunk szerkezetét *ezer éve óta most először* gyökeresen átalakitják — azonnal, félreismerhetetlenül megmutatkozott, s *forradalomnak* mutatkozott, melytől e nemzet irtózatos történelmi tempóveszteségének, gyászosan elmaradt társadalmi s egyéb állapotainak helyrehozatalát biztos reménlhetni.

— Kunmadaras! — mondhatná erre a rövidlátás, amely fától az erdőt, maradék (és táptalaj hijján végső sorvadásra itélt) bakteriumoktól *a Köztársaság demokratikus intézményein épülő, jövendő* vasgyuró egészségét észre nem veszi. Felelhetném e rövidlátásnak ezt is: ne várj csodát egy néptől, mely ezer évig szolga volt, s csak álmában szabad: amikor 1514-et, 1703-at, 1848-at, 1918-at álmodott. Hisz' tudjuk róla, melyik a különb, az igaz valója — *s hogy mint az elvarázsolt tündér, nem csuffátett ébrenlétével, hanem tündéri álmával volt mindig is azonos*. Most tápászkodik, ezer éves csipát töröl ki véres, gyönyörü szeméből. Tántorog: ezeréves szomjuság után az első korty bor szaladt le a torkán. Dülöngél, hadonász, kárt tenne magában. Vezetőinek dolga, hogy vigyázzanak: el ne vágódjék, meg ne üsse, be ne vérezze magát. (Mert hisz' Madarason is *magát* ütötte, *magát* vérezte meg...)

Felelhetném ezt is — de nem volna egészen igazam. Mert hiszen — hála épp a vezetőknek s a demokrácia szociális tervszerüségének — ez a nép, amelytől csoda bizony nem volt várható.. ez a nép bizony *mégis*, máris, itt is, ott is *csodát produkált*. S valami furcsa érzésem támad a nyomában; már hároméves bennem ez az érzés.

Igen, tudom már: hogy alapjában véve csakugyan furcsa és szokatlan nekem e guvernementális beszéd, ez a becsülettel el nem hallgatható s bennem immár negyedik évébe forduló forradalmi kormánypártiság. Meglehetősen hosszu ujságirói pályának, vagy tizenöt esztendőnek publicisztikai beidegződését kellett kivernem magamból, mig ime — büszkén mondom — kormánypártivá lettem; de vallanom kell, s mellette kell vallanom, e tavaly még itt-ott csunyácska, de hatalmas jelenü és roppant jövőjü gyermek, e heraklészi munkáju honi revolució mellett, noha személy szerint nem kaptam tőle semmit, azazhogy azt *a legtöbbet*, hogy ezt ime most megirhatom. Nem; sem megvesztegetve, sem „le terrorizálva" nem vagyok — éppen csak, hogy azok közé tartozom, akiknek a megtett uton, ha a szocialista tanitás, *a történelmi materializmus* csalhatatlanul preciz müszerét el nem vesztették, pontosan és biztosan *ehhez* az eredményhez kell eljutniok. *Inter faecem et urinam nascimur* — mondja az ember születéséről a klasszikusan szabatos mementó; nos, a történelmi materializmus megtanit reá, mint virágozhatik ki a legalaposabb prózából is, sőt *csakis abból*, a legszárnyalóbb költészet: a bibliai vallásoknak későn kitapintott csontváza, *az egyetlen valójában és legmélyében idealista tanitás*.

4.

Mikor ünnepelhetünk tehát majd istenigazában? *Pontosan akkor, amikor társadalmunk végbement — és végbemenő — strukturális átalakulásának forradalmi müve nemcsak éppenhogy megszilárdul, hanem gyümölcseit is meghozza majd.* A felszabadítás történelmi ténye ugyanis nemcsak azt jelentette, hogy a maradék baloldali harcosok s a bujkáló zsidók élete megmenekült, hanem elsősorban azt, hogy lehetőségessé vált *intézményesen* egy olyan országot teremteni, amelyben majd soha, senkinek élete és munkája többé veszedelembe nem kerülhet ilyen, vagy olyan születése s meggyőződése okán — mindaddig, amig születés és meggyőződés nem fajul jogcimmé vagy ürüggyé más születésü s meggyőződésü emberek üldözésére, elnyomoritására. A felszabaditó Vörös Hadsereg abban különbözik minden hóditó hadseregtől, amely ezer év alatt magyar földön — s egyebütt is — járt, hogy megjelenésével *nem jogokat konfiskált, hanem épp ellenkezőleg: kiváltságok konfiskálását tette lehetővé*. A magyar köztársaság *élt* ezzel a lehetőséggel, s ezzel a magyar történelem legnagyobbjainak testamentumát hajtotta végre: Magyarországot mindenestül — a föld tulajdonát s a jogok teljének tulajdonát — a magyar népnek adta, egyformán minden fiának, aki álmában sem emelkedett reá. Tudnom kell tehát, hogy *azzal a korszakos változással, ami itt végbement s végbemegy, a gazdasági struktura alapvető megváltoztatásával előbb-utóbb minden egyéb is törvényszerüen megváltozik*.

...Nem muszáj, hogy e tudomásomban minden hittestvérem osztozzék. Bizonyosan akad szép számmal olyan is, aki — fájdalom — abban a végzetes (de *csak* az ő számára végzetes) balhitben él, hogy a zsidóság gettópalánkjának lerontásától még ugyanakkor a szegénység, a parasztság, a munkásság, a Negyedik Rend, az emberméltóság küszöbére érkezett milliók éppoly régi gettópalánkjai bizvást fenntarthatók.

Der reich're Jude war
Mir nie der bessere Jude

— üzenem feléjük a *Bölcs Náthán* Lessingjével. Csak pendüljenek idehaza egyhuron Mindszentyvel, csak szaladjanak ki Dél-Amerikába a régóta nélkülözött, „hiteles" uri pertu után — még elérik.

Ám azokhoz és azok nevében, kik szerencsére a roppant többséget teszik, s akik e ma két éve helyreállitott köztársasági hazában honjukat megleltek, *másképp* szól az ünnepi üzenet. Ugy szól, hogy ismerjük a magyar történelmet, s *tudjuk, hogy sorsunk s minden kilátásunk mindenkor a magyar proletariátus sorsával és kilátásaival volt szoros junktimban, s vele ma sem kevésbbé azonos*. S ugy szól még, hogy nem feledjük: ennek a nemzetnek a szive *nem* a Horthy-különitmények Erger-Bergerében s nem annak a Sámy nevü hogyhivjáknak a nyilasindulójában, *hanem* két magyar köztársaság Petőfi Sándorában és Ady Endréjében dobbant a legnagyobbat. S a Kölcsey Himnuszában s a Vörösmarty Szózatában, mely lelkünket változatlan erővel tölti el. A mai ünnepen pedig a Vörösmarty ünnepére gondolunk, mely *„lesz még..."* — s *akkor* lesz, ha majd végképp sikerül, amiben ez a nép most fáradozik: hogy a Himnusz költőjének szava szerint felépült ez az ország — s ugy épült fel, hogy e hazában *minden* ember megleltе végre honját.

S hogy én ezt hogy' értem? S hogy ez a haza milyen lesz?

Az olvasónak bizonyára van otthon Petőfije. A vers cime: *A XIX. század költői*. Abban van megirva.

PERZSA
szőnyegek
VÉTEL-ELADÁS UNGÁR Király-u. 14 és Rákóczi-út 24

Finom szövetek szaküzlete:
RÓZSA LÁSZLÓ BUDAPEST
IV., PETŐFI SÁNDOR-UTCA 16
TELEFONSZÁM: 184-102
Külföldi szövetek kaphatók

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Glosszák a hétről

RÓZSASZÍNŰ FÜZETET kaptak e héten száz és százszámra a fővárosi zsidók. A füzet címe: *Üzenet a zsidókhoz.* Alatta ez olvasható: *Rákosi Andor hagyatékából közli Pál Lujza.*

Mit tartalmaz a rózsaszínű füzet? *Régi badarságokat.* Azt, hogy a zsidók mikép ölték meg Jézus Krisztust, mikép szenvedtek ezért és miként menekülhetnek meg a további gyötrelmektől.

A füzet durva és ostoba *kitérési propaganda.* Őszintén megmondjuk: csodáljuk, hogy a hatóságok a mai papirhiányban kiadták a terjesztési engedélyt. De csodálkozunk azért is, mert ez a füzet végeredményben antiszemita propagandára is alkalmas, az antiszemitizmus pedig közvetve mindig a fasizmus eszköze.

A füzet bevezetője „találmány"-nak nevezi a sílány elmeművet. Hát bizony gyenge „találmány"! Épolyan régi, mint az az ötlet, hogy Pál Lujza *esernyőt* is mellékelt a kiadványhoz.

Megjósoljuk: nem lesz nagy bevétele. A bosszankodó emberek a füzettel együtt a csekket is eltépik.

*

„A KIKERESZTELKEDÉS— GETTÓ" ezzel a címmel érdekes cikket közöl a zürichi *Israelitisches Wochenblatt.*

Ajánljuk ezt a cikket a hazai kikeresztelkedett zsidók és mindazok figyelmébe, akik netán kitérésre gondolnak!

„Németországban a kitért zsidók „gettóegyház" alapításának tervével foglalkoznak. A zsidó-keresztények segélykiáltásokkal fordultak a svájci keresztény egyházakhoz. *Elpanaszolják, hogy a keresztény egyházi körök részéről a legkisebb támogatásban sem részesülnek. Áthatolhatatlan szakadék van a nemzsidó származású keresztények és a zsidó keresztények között.* Az egyházban újabb antiszemitizmussal kell számolni. A németországi keresztény egyházak eddig egyetlen szóval sem ítélték el mindazt, ami a zsidókkal és a zsidószármazású keresztényekkel történt. Nem foglalkoztak azzal sem, hogy megnézzék, milyen magatartást tanúsítottak az egyházközségek és pléhániák vezetői."

A *Berner Tagwacht,* a németországi zsidó-keresztények panaszához azt a megjegyzést fűzik, hogy *a svájci keresztény egyházakban sem örvendenek nagy népszerűségnek a kitért zsidók.* „Azok a zsidók, akik egoisztikus és materiális okokból keresztelkedtek ki, igen rosszul spekuláltak."

*

HIR SZERINT a népjóléti minisztériumban most készítik a külföldi haláltáborok magyar áldozatainak hivatalos névsorát, mert meg akarják könnyíteni a holttányilvánítási eljárást.

Mint a *Szabadság*-ban olvassuk: „Nincsen minden táborról hiteles és teljes feljegyzés. Közel kétszáz dossziéban; kétszáz halálgyár százezernyi egymás alá sorakozó névvel... A százezer név nem a teljes veszteség. Több legnagyobb tábor, mint például az auschwitzi, névsora hiányzik."

A népjóléti minisztérium egyébként külön nyilvántartást vezet a járásbíróságok által jogerőre emelt holttányilvánítási ügyekről. *Eddig harminchezer esetben hoztak jogerős végzést.*

*

„AZ EMBER"-BEN, Göndör Ferenc newyorki lapjában olvassuk, hogy a legnépszerűbb amerikai könyv a *Roget-szótár,* amelyet az emberek úgy olvasnak, mint a katolikus papok a breviáriumot. Ha valaki megnéz benne egy szót, megtalálja benne az összes szinonim-szavakat. *Ezt a szótárt kapja a gyerek ha az iskolába kerül és amikor egyetemi hallgató korában az utolsó vizsgájára készül.* Az *Ember* szerint: „Nincs olyan katolikus, református, vagy zsidó iskolásfiú, akinek a táskájában ne lenne egy Roget."

Nézzük most már ezt a szótárt, amelyet évtizedek óta használ az amerikai közönség és amely csak a közelmúltban jelent meg *Pocket Book* (Zsebkönyv) formájában milliós példányszámban!

Az „m" betűnél ezeket találjuk: *moneylander-usurer-jew,* vagyis *pénzkölcsönző-uzsorás-zsidó.*

A legelterjedtebb amerikai könyv tehát arra tanítja a közönséget, hogy a pénzkölcsönző és az uzsorás azonos a zsidóval.

„Roget úr — írja *Az Ember,* — *aki száz éve félreneveli az angolnyelvű ifjuságot, éppen annyira megrögzött bűnös volt, mint azok, akik ma a Roget-pakkolásu antiszemita-bacillust terjesztik a gyerekek között."*

*

EJNYE, EJNYE! Milyen kényes emberek vannak ezen a világon!

A svájci *Sie und Er*-ben a következő nyilatkozatot olvassuk:

„A lap hosszabb tudósítást közölt *Canaris*-ról, a német kémszolgálat főnökéről. A szerkesztőség az adatokat gondosan felülbírálta. De mégis becsuszott a cikkbe egy hiba. Nevezetesen nem tudtuk ellenőrizni, hogy Canaris valóban a görögországi zsidó gettók egyikében nevelkedett-e. Nagyon sajnáljuk, hogy lapunkban ilyesmi jelent meg. A meggyilkolt családja *sértve érezte magát* és bebizonyította, hogy Canaris keresztényszármazású volt."

Igen, ezt olvastuk a svájci lapban. Sem többet, sem kevesebbet.

Canaris családjának nem „fáj", hogy Canaris *a fasiszta tömeggyilkosságok egyik főfelbujtója és az egész Európát behálózó fasiszta kémszervezet vezetője* volt. Mert a *Sie und Er* ezt is megírta. *A Canaris-családot csak az bántotta, hogy a fasiszta brigantit nem tiszta árjának tüntették fel.*

Csodálkozunk. Csodálkozunk. De nemcsak a család helyreigazításán, hanem azon is, hogy a *Sie und Er* ennek helyetadott.

*

EGY ZSIDÓ HŐSRŐL olvasunk nagy cikket a newyorki *Aufbau* most ideérkezett számában.

Dr. Walter *Sprinz*-ről, aki a nácik által életrehívott *Reichsvertretung der Juden in Deutschland* (röviden úgyis mondhatnánk: Központi Zsidó Tanács) tagja volt és bátran küzdött — az adott lehetőségek között — hittestvéreiért.

Dr. Walter Sprinz, aki mielőtt kidobták volna, bírósági tanácselnök volt, *1935-ben Londonba utazott, hogy ott tárgyalásokat folytasson a német zsidók kivándorolttatásáról.* Barátai biztatták, hogy *ne menjen vissza* és maradjon az angol fővárosban. De ő azt válaszolta:

— *Nem hagyhatom cserben németországi zsidó testvéreimet!*

Nem is hagyta őket cserben. Velük maradt, amíg velük lehetett.

1942 végén a nácik Auschwitzba vitték. Ott pusztult el. De emléke él nemcsak a németországi maradék-zsidók, hanem az egész világ zsidósága körében.

*

A „FORTUNE" CIMŰ AMERIKAI MAGAZIN — Gallup doktor statisztikája szerint — „közvéleménykutatást" végzett az Egyesült Államokban a zsidókérdésről.

Mint *Göndör* Ferenc lapjában, *Az Ember*-ben olvassuk, a *Fortune* „közvéleménykutatása" azzal az eredménnyel végződött, hogy — *az amerikai lakosság 52 százaléka antiszemita.*

Az Ember a következőket írja ezzel az eredménnyel kapcsolatosan:

„*A Fortune,* amint már a neve is *elárulja, a gazdag emberek* folyóirata. Bankvezérek, nagy korporációk vezetői, milliós vagyonok tulajdonosai olvassák ezt az exkluzíven drága lapot és a pénz arisztokratái tudni akarják a propagandamentes, hamisítatlan valóságot. A magazin igyekszik is jól kiszolgálni gazdag olvasóit. Vigyáznak minden kinyomtatott sorra. Mielőtt leírnak egy szót, úgy csámcsognak rajta, mint a gyerekek a rágógumin és a szedő urak kivételesen eltekintenek a szokásos sajtóhibáktól, ha ezt a lapot nyomják. Ha tehát a *Fortune* megállapítja, hogy *két amerikai közül az egyik antiszemita, ezt sajnos tudomásul kell venni. Tényként kell elfogadni."*

Walter és dr. Gál

ny. detektiv főfelügyelő, illetve rendőrfelügyelő magánnyomozó irodája, detektivi szakszerűséggel nyomoz, megfigyel. Kossuth Lajos-utca 4. Telefon: **188-035.**

MEGHIVÓ

A közelmúlt esztendők gyászos eseményei szükségessé tették **országos orth. izr. árvaház létesítése céljából egy Országos Orth. Izr. Árvaház Egyesület alakítását.** Az ezzel kapcsolatos munkálatokat és az egyesület alapszabályait az előkészítő bizottság elvégezte és az

alakuló közgyülést

1948 február hó 1-sö napjának délelőtt 11 órájára tüzte ki a budapesti aut. orth. izr. hitközség **VII., Dob-utca 35.** sz. alatti székházának dísztermébe (III. emelet), amelyre ezennel meghívja és kéri, hogy az ügy fontosságára tekintettel a jelzett helyen és időben pontosan megjelenni szíveskedjék.

Budapest, 1948 január hó.

Hittestvéri üdvözlettel:

Az Országos Orthodox Árvaház Egyesület előkészítő bizottsága.

Lépjen be: tagdij havi 4 Ft.

A SZOLNOKI IZR. HITKÖZSÉG emlékmű bizottsága felkéri azokat a hittestvéreket, akik

a Szolnokon létesitendő emlékművön hozzátartozóik nevét megörökiteni kivánják,

szíveskedjenek erre vonatkozó bejelentésüket a Szolnoki Izr. Hitközségnél sürgősen megtenni.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

A vallás- és közoktatásügyi miniszter utasítására levették a műsorról a „Bolygó zsidó“ című szindarabot

Az *„Uj Élet“* január 16-i számában foglalkozott azzal a nagy visszatetszést keltő előadással, amelyet a „Bolygó zsidó“ című zsidók elleni izgatásra alkalmas fércmű színrehozatala idézett elő Kecelen. Erre a darabra felhívta az *„Uj Élet“* a kultuszminiszter és a Művészeti Tanács figyelmét. A kultuszminiszter a cikk nyomán — mint az *„Uj Élet“* felelős szerkesztőjéhez intézett levelében közölteite — azonnal elrendelte az ügy kivizsgálását és felhivta Névery László színigazgatót, hogy a darabot vegye le a müsorról. Ez a gyors és eredményes intézkedés is egyik bizonyitéka annak, hogy a kultuszminisztériumban demokratikus szellem váltotta fel a régi reakciós szemléletet.

Rózsavölgyi Márk
halálának századik évfordulóján

Rózsavölgyi Márk édesapja hivő lelkü hitoktató és meghatóan ügyetlen és rossz nevelő volt, aki a hagyományos vallási irodalom tanulmányozásával foglalkozott és egyáltalán nem törődött azzal, hogy családja miből él, gyermekei mivé serdülnek? Ezekel a földi és hétközapi gondokat, anélkül hogy feleségét, megalázta, vagy gyötörte volna, asszonyának a nyakába vetette. Ez magyarázza meg, miért tudott Rózsavölgyi Márk olyan keveset a zsidóságról és miért maradt meg mégis, haláláig zsidónak. A gyermekkori zsidó élmények és hagyományok sokkal jobban befolyásolták ezt a szeretetreméltó, kedves és rokonszenves művészlelket, mint a zsidó kultúrának objektiv értékei, amelyekről talán sejtett valamit, talán hallott olykor-olykor egyet és mást, de soha lényegében meg nem ismerte és lelkét nem termékenyitette meg vele. Serdülő legényke volt még, amikor eltávozott szülei házából. A zene volt a boldogság kék madara számára, amelyet meg akart hóditani, amelyet el akart fogni, amelynek a szárnyain repülni akart, repülni fel a magasba és minden ember szivébe. A sors kegyes volt hozzá és ha nagy vagyonnal nem is, de kortársainak elismerésével, jóindulatával és barátságával megajándékozta. Katolikus papok, püspökök, magyar főrendek és zenebarát magyar nemes urak támogatták és pártfogolták. Olyan lángolóan, regényesen és megkönnyezetlően hangoztatta mindig a magyarságát, a magyar néphez való ragaszkodását és dicsérte e nép kiváló tulajdonságait, hogy azt is megbocsájtották neki, hogy zsidó volt. Hegedüjével utat tört magának minden olyan helyre, amely a többi zsidó előtt el volt zárva: székesegyházak, főuri paloták, hercegi kastélyok szivesen látott és tapsokkal dédelgetett kedvenc hegedüse volt, a Pilvax kávéháznak törzsvendége, aki ha egyszer távol maradt, nyomban hiányzott a tulajdonosnak és vendégeknek egyaránt. Zsinóros ruhában járta a magyar vidéket: lelkesitette a férfiakat, audalitotta a nőket és lázba hozta az egész nemzetet. Petőfi véleménye szerint, Rózsavölgyi Márk muzsikája juttatta eszébe a magyaroknak, a magyarságukat.

Petőfi testvéri szeretettel zárta a szivébe Rózsavölgyi Márkot. A kor vezető politikusaival és művészeivel együtt, Petőfi is Rózsavölgyi Márkban látta a magyarsághoz hasonulni és alkalmazkodni akaró, a magyarságba beolvadni törekvő zsidóknak a mintaképét. Nemcsak öltözködésben, beszédben, elveiben, hanem zeneműveiben is a magyaros motivumok uralkodtak. Rózsavölgyi Márk szerzeményeit gyakran ajánlotta grófnőknek, de ezekben a müvekben is mindig a nép lelkét, vagy legalábbis a kor népies eszményét fejezte ki. Mint Mozartot, ugy Rózsavölgyi Márkot is, feudális támogatói nemcsak müvésznek, hanem szolgának is tekintették, akiknek a muzsikáját szivesen megsaláglalták, ősinte lelkesedéssel meg is tapsolták, de nem ültek le vele egy asztalhoz étkezni, hanem a szolgákkal, a lakájokkal együtt terittettek a részére a konyhában. Ha játszott, minden ember érzését rabul ejtette, de a hétközapi életben valahol a társadalom peremén élt, mint a többi müvésztársai. Tudta, hogy az ő életére a zene birodalma, de azt is megérezte, hogy emberi kiteljesedése csak egy uj, az eddiginél fejlettebb, társadalmi rend keretében következhetik be. Ezért elfogadta ugyan a zenét kedvelő grófok segitségét, de nagyon jól tudta, hogy a helye a lázadó és demokrata Petőfi mellett van. Petőfi megértette Rózsavölgyi Márk különleges társadalmi helyzetét, de zenéjében megérezte azt is, hogy Rózsavölgyi Márk hegedüje az elnyomott nép vágyait közvetiti: nem a régi rend líbériás inasa ő, hanem a feltörekvő nép hegedüse, aki okkal és joggal vallotta és hirdette magáról, hogy ő a nép zenésze. Nagy elégtétele Rózsavölgyi Márk emlékének, hogy halálának századik évfordulójára a nép már nemcsak Körmagyarban, Koszoruban és Csárdásban adhat hirt sajátos életéről, hanem a társadalmi élet minden ágában.

GERVAI SÁNDOR

Emlékünnepség Rózsavölgyi Márk sirjánál

Január 25-én volt százéves évfordulója Rózsavölgyi Márk temetésének. Az évforduló napján kegyeletes emlékünnepséget rendezett a *Pesti Chevra Kadisa* Rózsavölgyi sirjánál. A Pesti Szentegylet küldöttségének élén *Schwartz* Sándor szertartási elöljáró és dr. *Endrei* S. Henrik igazgató jelentek meg. Az ünnepségen részt vettek Rózsavölgyi Márk *családjának tagjai* is. A száz éve pihenő zenész hamvai fölött süppedő sirt erre az alkalomra örökzöld növényekkel diszitették fel. *Ábrahámsohn* Manó főkántor gyászzsoltárokat énekelt, majd dr. *Kalona* József rabbi lépett a szószékre és beszédében méltatta a „csárdás atyjának“, Petőfi baráljárfak, történelmi jelentőségét. Megállapitotta, hogy Rózsavölgyi Márk, noha nem érhette meg 1848 kiteljesedését, kezében vándorbottal, karján a hegedüvel bejárta az országot és patlogó ritmusaival, megédesbüs keserűvel ébresztgette, lelkesitette az elbusult magyarokat és ezzel *előkészitője volt a negyvennyolcas forradalomnak és szabadságharcnak.* Petőfi Sándornak *Rózsavölgyi halálára* irt gyönyörü költeményével emlékezett meg a száz év előtt elmúlt muzsikusra:

Vén muzsikus, mit vélettem én neked,
Hogy mindig csak szomoritasz engemet?
Keseregtem mikor szólt a hegedüd,
Hej nem szól már, s ez nekem még keserübb,
Ez nekem még keserübb!

— — — — — — — — — — — —

Ébredj föl, vén muzsikus, vén barátom,
Hadd busuljunk, lelkesedjünk nótádon,
Olyan isten igazában tudtad te,
Hogy hol fekszik a magyarnak a szive,
A magyarnak a szive.

Mért hagytál el? hiszen mi rád nem untunk,
Pedig veled ötven évet mulattunk,
Gyere vissza, áldom azt az istened,
Kezdd el ujra, kezd el azt az ötvenet,
Kezdd el azt az ötvenet! — —

Addig luttam, hogy sirjából megjelent,
Megjelent, de csak addig volt idefent,
Mig kezével hajlékára mutatott ...
Mi van benne? hegedü és koldusbot,
Hegedü és koldusbot!

Az amerikai zsidó kongresszus a haladó amerikaiakat üldöző bizottság feloszlatását követi

Az *American Jewish Congress* egyhangulag elhatározta, hogy *éleshangu feliratban fordul az amerikai törvényhozáshoz* és követeli, hogy azonnal oszlassák fel a *House Comittee on Un-American Activities-t*, mert *ez a bizottság „Amerika-ellenes“ hazug vádak miatt üldözést inditott a haladó amerikaiak ellen.*

Az amerikai zsidóság legbefolyásosabb szervezete ezzel nyiltan beállt azok közé a szervek közé, amelyek bátran követelik a fasiszta módszerek kiküszöbölését az amerikai politikából.

5×6 méret 3 órán belül IGAZOLVÁNYKÉP 3 darab 10 Ft FOTO PÁRISI NAGY ÁRUHÁZ

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Dialógus a zsidókérdésről a Horthy-korszak egyetemén

Részlet Száva István új társadalmi regényéből, a „Margit-udvarból"*

Most jelent meg Száva Istvánnak, a neves szocialista írónak és publicistának, a „Népszava" felelős szerkesztőjének új regénye: a „Margit-udvar". Ez a rendkívül érdekes és éles társadalom-bírálatot tartalmazó regény, amely egy bátor hangu keresztény publicista munkája, a Horthy-korszak társadalmi tipusait mutatja be igazi mivoltukban. Megjelennek benne természetesen az akkori egyetemi hallgatók is. Miről beszélgethetnének? Miről vitázhatnának? A zsidókérdésről, amely a legdivatosabb téma volt. Ime, a regény egyik részlete:

Kupak éppen nagy vitában volt Altwirthtal, amikor Péter belépett.

— Abban igazad van, hogy zsidó parasztot még nem láttam. Bár azt mondják, hogy a Nyirségben és még feljebb, a Rutén-földön, nagy számban vannak, de én még nem jártam arra. Csak két dolgot nem szabad elfelejtened. Az egyik, hogy nemcsak a paraszt végez nehéz testi munkát, hanem az ipari munkás is és ott már bőven vannak zsidók.

— Igen — vágott a szavába Altwirth —, főleg a villanyszerelők, bádogosok, nyomdászok között, ami tehát nem nehéz testi munka. De vasöntőt, vagy butorszállító munkást még nemigen láttam.

— Ajaj, hány zsidó butorszállító van — szólt közbe Péter. — Menj csak ki egyszer a Telekire.

— De nem is ez a döntő — folytatta Kupak. — A lényeges az, hogy mindennek megvan a maga oka, ennek is megvannak a történelmi okai. Ha zsidó nem szerezhetett földet, nem vették fel a céhekbe és később nem, vagy alig mehetett közhivatalba, akkor kénytelen volt más pályán megkeresni a kenyerét, ha nem akart éhenhalni. Ehhez pedig a legtöbb embernek nincs sok kedve. Tetszett, vagy nem tetszett, muszáj volt kereskedőnek elmennie és most ugyanazok, akik rákényszeritették erre, panaszkodnak, hogy a kereskedelem a zsidók kezében van.

— A föld, vagy legalább is a földnek egy része a magyar dzsentri kezében volt ugyanakkor, amikor a zsidók kezükbe kaparintották a vállalkozást — vetette ellen Altwirth. — Azóta a dzsentri nagyrészt elveszitette ezt a földet, szóval ilyen átrétegződésre meglett volna a lehetőség a zsidóknál és a kereskedelmi életben is, ha a zsidó összetartás nem vigyázna gondosan arra, hogy a vagyon az ő kezükben maradjon és ha esetleg az egyik zsidó kezéből ki is csuszik, feltétlenül zsidó legyen az a másik is, akiknek a kezébe jut.

— Mondd, ti komolyan hisztek az ilyen marhaságokban, mint zsidó összetartás, meg Cion bölcsei és hasonlók? — kérdezte Mikes. — Az előbb azt állitottad, hogy vannak ugyan zsidó ipari munkások is, de csak a könnyebb testi munkát igénylő foglalkozásoknál. A fő azonban most az, hogy magad is elismerted: vannak zsidó ipari munkások. Hát én még soha sehol nem tapasztaltam, hogy a zsidó munkás több fizetést kapott volna a zsidó vállalkozónál, mint a keresztény munkás. Sőt arról sem tudok, hogy felvételnél, vagy elbocsátásnál ez a szempont számitásba jön-e.

— Ne tettesd magad olyan naivnak — válaszolt Altwirth. — Nem voltál még soha életedben egy bankban és nem vetted még észre, hogy az altisztek keresztények és a tisztviselők kivétel nélkül zsidók? Vagy ha mégis van kivétel, az csak kirakatgój?

— De igen, de hiszen erről éppen az előbb esett szó. Arról, hogy évszázadokon át rákényszeritették a zsidókat a kereskedelemre és most fel vagytok háborodva, hogy a kereskedelemben helyezkedtek el. De még kell vallanom, hogy egyébként nem értem ezt a szempontot. Soha nem hallottam még, hogy valakinek eszébe jutott volna érdeklődni, valamelyik foglalkozási ágban mennyi a katolikus, református, evangélikus, vagy görögkeleti.

— No, ne viccelj — pattant fel dühösen Altwirth. — A zsidóság nem vallás, hanem faj.

Először is nem faj, hanem legfeljebb fajta.

— Tudom. Faj a kutya, a macska, de a bernáthegyi, a pincsi, a komondor csak fajta. De nem az a lényeg, hogy most tudományos terminus technikusokon lovagoljunk. A közvélemény ebben az esetben is a faj szót használja.

— Milyen közvélemény? A parasztságtól idegen az antiszemitizmus, a városi munkásságtól még inkább. Marad a lecsuszolt középosztály, amelynek nagyrésze ezzel akarja elfeledtetni sváb származását és amely azért rendszerint szivesen köt házasságot gazdag zsidólányokkal.

— Nagyon tévedsz, a parasztság és a munkásság soraiban egyre többen ismerik fel azt a veszedelmet, amelyet a zsidók a magyarság számára jelentenek.

— Mi az, hogy zsidók és magyarok? Vannak zsidók és keresztények, vannak magyarok, németek, tótok, franciák, zulukafferek. És vannak magyar zsidók és vannak francia keresztények, ahogy vannak magyar keresztények és francia zsidók is.

— Ez a tévedés. Mondtam már, hogy a zsidóság nem vallás, hanem faj. Az külsőre nem látszik meg, hogy valaki katolikus-e, vagy protestáns és hacsak a ruházkodásán nem, akkor csak lábasból azt sem lehet megállapitani, hogy valaki magyar-e, vagy német. De hogy valaki zsidó, azt rögtön észre lehet venni.

— Ezt magad sem hiszed. Nem mondom, hogy nincs sok zsidó, akin ez messziről megláts. De nagyon sok olyan zsidót ismerek, akiről így külsőre soha senki nem mondaná, hogy zsidó és ismerek nem egy tiszta keresztény származásu embert, akinek nagyon is zsidós külseje van.

— Ezzel ismered el a leginkább, hogy igazam van, — csattant fel Altwirth. — Magad is bevallhatod, hogy van egy bizonyos zsidó külső, vannak jellegzetes zsidó faji vonások és ezeknek valaki vagy megfelel, vagy nem. Persze, hogy vannak kivételek mindkét irányban. De ez nem változtat azon, hogy zsidó faji vonások vannak, következésképp van zsidó faj is.

— Látszólag igazad van, — ismerte el kényszeredetten Mikes. Bosszusan rágta az ajkát, mert tudta, hogy végeredményben Altwirth okoskodása nem helytálló, csak a logikai hibát találta meg benne. Aztán egyszerre felderült az arca:

— Azok a zsidók, akikkel mi állandóan találkozunk, magyar zsidók...

— Magyarországiak, — vágott közbe Altwirth.

— Jó, most ez nem lényeges, nevezd őket, ahogy akarod. Fontos, ebben a pillanatban csak az, hogy mi ezeken a magyar, vagy ha ugytetszik, magyarországi zsidókon láttuk azokat a jegyeket, amelyeket zsidós külsőnek, vagy szerinted faji jellegnek lehet nevezni. De vannak zsidók Lengyelországban, Oroszországban, Németországban, Svájcban, Franciaországban, Angliában, Amerikában és Törökországban is, hogy ezek általában milyen külsejüek, azt te sem tudod, meg én sem. Hogy ezeken is megállapitható-e az ugynevezett faji jelleg, az nagyon is kérdéses. Én csak annyit tudok, hogy a spanyol zsidók merőben mások, mint a galiciaiak és ugy hasonlitanak egymásra, mint a debreceni nagyharang a villamoskocsira. Már pedig szerinted ez egységes faj, tehát a faji tulajdonság is egységes kellene, hogy legyen. És tudok még valamit. Nincs még egy hónapja, hogy az egyetem megkezdődött, de egy csomó emberrel összeismerkedtem már. Kereszténnyel és zsidóval. De a zsidók között nem volt egyetlen egy szegény gyerek sem. Legalábbis jómódu családból származik, de inkább gazdagból. A numerus clausus csak a szegény zsidók számára van. A gazdag előtt könyen leomlik a gát. És forditva, a keresztény ismerőseim között, nem mondom, hogy nem akád szegény fiu, de csak nagyon elvétve. Beszélhettek ti magyarokról és zsidókról. A valóságban csak szegények és gazdagok vannak. A gazdagok idebenn, a szegények odakünn.

— Ugyan, hagyjátok már ezt a marhaságot! — szólt közbe Gáspár, aki néhány perce jött a szobába és szótlanul hallgatta a vitát. — Altwirth, gyere sakkozni!

*Népszava kiadás.

PARÓKÁK, PÓTRÉSZEK
békebeli minőségben, művészi kivitelben
ALTSCHÜLER E.
HAJMŰTERMÉBEN
BUDAPEST, VII., CSÁNYI-UTCA 12
TELEFON: 421—057
Modern hölgyfodrászati kiszolgálás

Fegyverneki és környéke

deportálásban és munkaszolgálatban mártirhalált halt szeretteinek emlékére

emléktáblát állítunk fel.

akiknek neveit meg fogjuk örökiteni. Felkérjük Magyarország területén és külföldön élő hittestvéreinket, **akik szeretteiknek nevét megörökiteni kivánják,** lakóhelyüket és pontos címüket mielőbb közölni sziveskedjenek, valamint az emléktábla költségeihez való hozzájárulásukat küldjék be mielőbb postautalványon a **Fegyverneki Izraelita Hitközség** címére.

Deportáltak!

Kik dolgoztak a lengyelországi Silkenpass-ban? Onnan **Lumburg** mellé kerülve, ki szabadult fel és volt a lumburgi kórházban? Értesitést kér: **Dr. Kerlész Ferenc** ügyvéd **Pécs, Fürdőutca 1 szám.** — Költséget téritek.

Lichtenwörtiek!?

február 2-án, hétfőn délután 6 órakor a Szabadság-kávéház különtermében baráti összejövetelt tartanak.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

A „Lömáán Cion" Cionista Munkaközösség hirei

Cionista és általában a zsidó közéletben rendkivüli érdeklődést váltott ki a Cionista Munkaközösség január 29-án tartott alakuló ülése, amelyről az Uj Élet legutóbbi száma közölt tudósitást. Levelek és telefonérdeklődések tömege mutatja a zsidó közvélemény felfigyelését erre az uj megnyilatkozásra.

Nagy lelkesedéssel üdvözlik azt a zsidó közéletben eddig szokatlan bátor, őszinte és leplezetlenül nyilt kritikai hangot, amely ennek a gyülésnek egyik legfontosabb jellegzetességét adta meg és amely talán egy uj fejlődés alapjait biztosithatja. *A magyarországi zsidóság lelkületére jellemző az a lelkes hang, amellyel a Cionista Munkaközösség célkitüzéseinek a zsidó vallási tradiciók fokozottabb érvényesitésére irányuló követeléseit fogadták.* Figyelemreméltó visszhangot kellettek a szónokoknak azok a fejtegetései, amelyek a cionista munka eddigi hiányosságaira mutattak rá az ortodox területen. Nemcsak a hozzászólások, de az általánosan tapasztalható nagyfoku társadalmi érdeklődés ugyancsak azt bizonyitja, hogy a *„Lömáán Cion" Cionista Munkaközösség megalakulása és célkitüzése régi és sulyos hiányt pótol a cionista életben és alkalmas lesz arra, hogy az egész magyarországi zsidóság Erec Jiszrael gondolatában való egységét megvalósitsa.*

Az alakuló gyülésen megválasztott ideiglenes vezetőség rendszeresen tartja majd üléseit. Az első megbeszélés a napokban lesz, amelyre az illetékesek irásbeli meghivót kapnak. A tárgykör a nyomban megindulo országos és budapesti körzetek szervezési munkáinak módozatai.

Az érdeklődőkkel és jelentkezni akarókkal közöljük, hogy mozgalmunk ideiglenes hivatali címe: *Szoffer József, VII., Erzsébet-körut 26.*

Felhivás
az 1948. évi pászkaszükséglet beszerzéséről

Értesitjük t. Hittestvéreinket, tekintettel arra, hogy a jegyhivatal a február havi jegyek egy részét még nem osztotta ki, a pászka előjegyzéseket

február 9-ig

meghosszabbitottuk.

Előjegyezni az alábbi helyeken lehet:

V. KERÜLET:
Cukkv-utca 3.
Kiss József-utca 16/a
Parnassus-utca 13. mészárszék.

VI. KERÜLET:
Izraelita-utca 6. mészárszék.
Hegyalji-ker 3.
Nagymező-utca 16

VII. KERÜLET:
Bethlen tér 2.
Dob-utca 103.
Garai-tér 11.
Garai-tér 12. mészárszék
Garai-utca 45. mészárszék.
Irodalom-ker 1.
Kazinczy-utca 4.
Károlyi Mihály-utca csarnok-mészárszék.
Kisrabbi-utca 25
Sip-utca 1.
Szövetség-utca 12.

VIII. KERÜLET:
Déry-utca 1. tejcsarnok
Kun-utca 11.
Lujza-utca 31. mészárszék
Nagytemplom-utca 4.
Szentkirály-utca 24

IX. KERÜLET:
Mátyás-utca 5. mészárszék.
Péczely-utca 36.

XIII. KERÜLET:
Dózsa György-ut 36.

XIV. KERÜLET:
Istvánka Állami-utca 16.
(Bejárat a Lövőház-utca felől.)

A pénztárak az alábbiakban helyeken naponta 9 tól 1 óráig, a többi helyeken 9—1 és 3—5 óráig állnak a t. Hittestvéreink rendelkezésére.

Pászkát csak kenyérjegy beszolgáltatása ellenében lehet kiadni és pedig 1 kg pászkához 1.60 kg kenyérjegynek megfelelő kenyérjegyszelvény beszolgáltatása szükséges. Beszolgáltatható megfelelő arányban T jelzésü tengeri-szelvény is. Önellátók 1 kg pászkához 1.20 kg lisztet tartoznak beszolgáltatni.

A pászka árát későbbi időpontban fogjuk megállapiteni. **Előreláthatólag 1 kg pászka 10.— forintba fog kerülni.** Az előjegyzés alkalmával a kenyérjegyszelvények beszolgáltatásával egyidejüleg 6.— forint fizetendő.

Az évben pászka-darát is fogunk gyárlani, amelyhez ugyancsak kenyérjegy beszolgáltatása szükséges. 1 kg pászkadarához 2.— forinttal kerül többe a pászkánál.

Tekintettel arra, hogy **liszt a pászkához csak korlátolt mennyiségben áll rendelkezésünkre,** ezért fenntartjuk magunknak a jogot, hogy amennyiben az előjegyzés határidejének lejárta előtt a rendelkezésünkre álló lisztmennyiség kimerülne, **ugy az előjegyzést február 9 előtt beszüntetjük.**

Nyomatékosan felhivjuk t. Hittestvéreink figyelmét, hogy **a pászkát csak azok részére tudjuk biztositani, akik február 9-ig** valamely pénzáruinknál előjegyzést eszközölnek.

Budapest, 1948 január hó. 5708 Sevat hó.

A Pesti Izraelita Hitközség Elöljárósága.

„Irodalmunk társadalmi háttere"
Komlós Aladár irodalomszociológiai tanulmányáról
Irta: SZILÁGYI GÉZA

KOMLÓS ALADÁRT a megérdemelt hála meleg szava köszönte azért a sugárzó megértésért, amellyel évtizedeken át a magyar irodalomban végig követte és megvilágitotta *a zsidó léleknek* sokszor rejtelmesen kanyargó, nem egyszer földalatti utjait. Irodalomtörténet-iróí magasrendüsége nem vitatható. Érzékeny, megértő, komoly és bátor. Nem éri be a sokszor lármás és rikitó *külsőségek* megállapitásával, hanem kitartóan keresi és legtöbbször meg is találja a perdöntő lényeget, nem elégszik meg a szembeszökő kapcsolatok utáni rajzolásával, hanem mindig mélyére bányászva, benyomul a rejtett összefüggések homályos tárnáiba is. Vett hasonlóságokat igazi *különbségeknek* leplez le, önérzetesen hirdetett különbözőségekben tetten éri a jóhiszeműen vagy rosszul elhallgatott *hasonlóságokat.* Mindenekfelett pedig bátor. Sokat másképpen lát, mint a többi, mert ólcsai nyomozó szeme tisztábban észleli a dolgokat, mint a többség, de egyéni látásának kockázatos benyomászkányait csöppet sem rejti az óvatosság vékája alá. Elszánt an mer mást is mondani, mint a többi, ha szükségét látja és lelkiismerete ugy diktálja, mást, mint akár legtekintélyesebb előtti, akár népszerü kortársai. Bátor, *bár de mégsem tisztelettel,* mert a méltán elismert, valamint a még el nem ismert igazi nagyság tekintélyét mindig respektálja, csupán az akár legnépszerübb *ütőkintélyek* előtt sem hajlandó, meggyőződését elnémitva, meghajolni. Kemény gerince van.

*

LEGUJABB, SZÁZHARMINCHÁT lapnyi könyvvé nem felfujt, hanem *természetesen kigömbölyödött* tanulmányát csak oly irodalomtörténész irhatta meg, aki *szociológus is.* Irodalmunk *esztétikai homlokterét* már sokan megfestették. Az esztétikai homlokter mögött *a társadalmi hátteret* kutató expedicióba bocsátkozni, arra a legtöbb „céhbeli" irodalomtörténész vagy egyáltalában nem gondolt, vagy ha lelte is, *visszariadt,* alapos szociológiai ismeretek hijján és a szociológiai módszerekben való járatlansága miatt, az elevenbe vágó, sokszor *kiméletlen* munkától. Ezen a sikos téren *Komlós Aladáré a merész és máris gyümölcsöző úttörés érdeme.* Szigoru lelkiismeretességgel előirja önmagának, sőt valaképpen mire vállalkozik: „Nem uj, eddig rejtve maradt szépségekre kivánjuk itt felhivni a figyelmet. Még kevésbbé célunk ismeretlen adatok tisztázása. Egyes tények vizsgálása helyett összefüggések megállapitására törekszünk, *esztétikai méltatás helyett irodalmunk társadalmi gyökereinek felderitésére,* művészi élvezeteink növelése helyett *sorsunk, helyzetünk jobb megértésére,* müvelődésünk multjának és jövő feladatainak *tisztább és helyesebb megitélésére.*" *Komlós* szerencsésen elkerüli az uj módszerek neofitáinak megszokott hibáit: *Nem esküszik a szociológiai szempont egyedül üdvözitő voltára az irodalomtörténetben.* Okossága meglátlatja vele, hogy az iró *társadalmi,* pontosabban szólva *osztályhelyzete — a belőle kitermelt és tőle szinezett élet- és embereszménnyel* — bármilyen fontos is az irodalmi tevékenységnek olykor rejtélyt hüvelyező megértéséhez és megmagyarázásához, mégsem mindig bármilyen kemény zárt kinyitó *csodakulcs.* A manap már mellőzhetetlen uj irodalomszociológiai módszer *korlátait* is megállapitva, őszintén elismeri, hogy egy iró legkisebbe való bevilágitásához *társadalmi és osztályhelyzetének szociológiai figyelembevételén kivül és tul szükséges a lélektani és esztétikai vizsgálat is.* A sok módszerrel operáló *Komlós* lanusi'ja, hogy kipróbált lélektani és esztétikai érzékét egyáltalában nem fonnyaszlotta és szürkitette el a szociológiai módszernek következetes, de azért megalkuvás nélküli is *mértéktartó* alkalmazása. Arra a maga fölvetette kérdésre, vajjon *nem magyarázzuk meg a magyar müvelődés sajátos utját társadalmunk különleges szerkezete,* kis könyve, az irodalomtörténész, lélekbuvár, esztéta és szociológus közös müve,

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

amelyet maga is még csak *kezdeményező próbának* tekint, meggyőzően, olykor csattanósan *igenlő* választ ad.

*

MINT A KULTURA hivatott orvosa, Komlós Aladár a magyar művelődés legsúlyosabb *betegségét*, amelyet sokan „hazafias" és nacionalista áliszemléremből elkendőzni törekedtek, az ugynevezett *„kulturális dualizmusban"* véli megtalálni. Maga az elnevezés egyéni ízlésem szerint talán nem nagyon szerencsés, de amit diagnosztizál, megcáfolhatatlan. Ideje volt végre a legnyersebben kimondani: *„A magyar alkotó és a magyar társadalom között roppant távolság, sőt idegenség tátong. A magyarság négyötöd része ezer éve nem vesz részt a nemzet művelődésében."* Finomkodás nélkül részletezve: *„Szellemi életünk és a nemzet mindennapi élete két kör, mely csak a koronként fellángoló politikai érdeklődésben találkozik, máskor a nép nem ér fel irodalmához s az értelmiség nem hajlik le népéhez."* És *Komlós* nem átalja, látszóan szentségtörően, de *az igazság szentségéhez ragaszkodva*, azt a beavatottaktól mindig tudott, de szinte közmegegyezéssel elhallgatott titkot kikiáltani, hogy a magyar kulturának szerfölött *ingadozó és bizonytalan az egyensúlya:* „A magyar vagy *túl nyugatos*, hogy megfeledkezik népéről, vagy *túl magyaros*, hogy Európát tagadja meg s kiközösíti magát a művelt népek közül." Minthogy pedig *Komlós* a lelkiismeretnek szinte tudtongésében szenved, mindezeket a tételeket, melyek húsz évvel ezelőtt még rágalomszámba mentek volna — *a tulkorán kimondott igazság mindig rágalomnak hangzik* — hízelkedések befogadására hajlamosabb agyaknak is szinte vakbuzgón bizonyítja esztétikai, irodalomtörténeti és történeti, gazdasági és nem kis mértékben szociológiai aparátussal: célba találó utalásokkal, keménycsontu adatokkal, láncba kapcsolódó összefüggésekkel, villámfényszerü analógiákkal. Amit az uj irodalomszociológiai módszer igér, *egy nemzeti irodalom fősajátságainak, áramlatainak és problémáinak átfogóan való megmagyarázását*, azt *Komlós* Aladárnak előmunkálatokra, az előmunkálatok hijján, nem igen támaszkodó fejtegetései *nagyjában* máris beváltják.

*

A MULTNAK *Komlós* festette képe bizony sivár. *A legverhetetlenebb igazságok sokszor sivárak. Komlós* Aladár azonban nem ünneprontó, hanem csak *babonarontó*. Szinte brutálisan megmondja, hogy szellemi életét igen csekély költői hagyománnyal kezdte a magyarság. A tizennyolcadik század végéig íróink akadtak ugyan, de *szervesen nőtt irodalmunk nem volt;* talán főképpen azért nem, mert nyolcszáz éven át, életformája következtében, *író és olvasó magyar nemesség nem volt*, a jobbágyság fenntartotta ugyan a magyar nyelvet, de *egyéni költőt nem teremtett*, polgárságunk pedig, amelytől irodalmi élet telhetett volna, *hiányzott*. Íróinkat a keleteurópai írók végzete sujtotta: *a visszhangtalan monológizálás balsorsa*. Meddő századokon át egymástól idegen, egymással kapcsolatban nem álló *két külön világ* meredt egymásra: *a népnek és a tőle távollevő műveltéknek egymástól teljesen eltávolodott élete*. Ez a szellemi élet egy furcsa vonaglás képében torzul elénk: „A nyugatos ujítók *kitáguló* és a konzervatívek *összeszükülő* mozdulatai ritmikusan váltakoznak." Ez pedig, mi tagadás, *tragikus jelenség*, mert a *„nemzeti népiességgel"* hivalkodó konzervativ tömeg *mindig visszalökte a kevesektől belföldi termés hijján nyugatról behozott irodalmi műveltséget. Komlós* Aladár, a bölcs egyensulyozás békességszerető hitvallója, lelke mélyén bármilyen nyugatos is, nemcsak a pillanatnyi helyzetet, hanem a távlatokat is nézve, jól tudja, *sem a merő nyugatiság, sem a magát népiesnek, vagy népnemzetinek hirdető konzervativizmus egymagában nem elegendő*. Szükség van *a kettőnek szintézisére*, egymást segitő *egymásba áthasonulására*, mert mindkét irány vallói, a hagyományvédő nép-nemzeti konzervativizmus és a nyugati szellemi import szószólói gyakran megfeledkeztek arról, hogy a két iránynak, divatos politikai jelszóval élve, *fuzionálnia kellene*. Ezt vizionálja *Komlós* is, nemcsak követelve, hanem már meg is jósolva, hogy „meg fog szünni az urbánusok és népiesek ellentéte, egymást eddig kizáró és magában törékeny két irány mellett olyan magyar kultura alakul ki, amely kiábál a csak-népiesség vagy csak-nyugatiasság egyoldalúságából, *egyszerre ereszti gyökereit keleti társadalmunkba és nyugati kulturánkba.*" Ezen a magyar kulturális jövendőt eldöntő ponton *Komlós* kissé tulságosan optimistává forrósodik. Ő már ugy látja, azt hiszem korán, hogy „középosztályunk magyarsága egyre mélyebb lesz, népünk a felszabadulás nyujtotta lehetőségek révén egyre müveltebb." (Pedig tiz lappal előbb ő maga is kénytelen tudomásul venni, hogy a *magyar nép Petőfit és Aranyt sem olvassa!*) Legfőljebb egy nemzedék kérdése" szerinte e cél teljes elérése. *Komlós*, aki másokhoz és magához kegyetlenül őszinte tud lenni, ezuttal is bizonyára az. Optimizmusa kétségtelenül őszinte, de az most nem a tényeknek törvényes szülötte, hanem nemes vágyaknak törvénytelen gyermeke.

*

IRODALOMSZOCIOLÓGIAI kötetté duzzadt tanulmányának hálásan élvező elolvasása után még jobban sajnáljuk, hogy Komlósnak egyik legértékesebb munkája, *a magyar zsidók irodalmának története*, még nem látott napvilágot. Első fele, amely a századfordulóig terjedt, kéziratban megvolt, én is elolvashattam. Ugy tudom, hogy ez a kézirat *megmenekült* a könyvek és irások viz- és tüzözönös pusztulásából. A munkának voltak bizonyos fogyatkozásai, de ezek mellett még jobban kifényleltek jelességei. A fogyatkozásokon nem nehéz segiteni. Komlós a magyar zsidók irodalomtörténetében már jócskán alkalmazta az irodalom társadalmi hátterére ráreflektorozó *szociológiai szemléletet*. Java erejében van, most ismertetett uj munkája is koronátanu e megállapitás mellett. Mint a zsidóság tántoríthatatlan hű fiának erkölcsi kötelessége volna, hogy a magyarzsidó irodalomtörténet első felét (négy-öt évvel ezelőtt iródoli) kissé *„kicsinosítsa"*, másik felét pedig, a huszadik század tárgyilagos és amellett eredetien egyéni megvilágitását, megalkossa. Hivatalos zsidó kulturális intézményeink bizonyára nem mulasztanak el, hogy *Komlós* Aladárt *hatásosan hozzásegitsék* ennek az egyetemes magyar irodalomtörténetet is nagyon érdeklő és *sok tekintetben közelről érintő* magyarzsidó irodalomtörténeti nemes és szükséges feladatnak elvégzéséhez.

Gyermek-kocsi
gyermek-ágy
különlegességek
Angyalka cégnél
Népszinház-u 47
Tel.: 135-547
Vidékre dijtalan árjegyzék

UTAZIK?
Kivándorló-böröndök Ia (80×43×27) . . . 73.80 Ft
Kupéböröndök . . . . . 44.50 Ft
Aktatáska valódi bőr 41-es . . . . 64.— Ft
Női táska, divatbőr . . . . . 78.— Ft
Használt böröndök nagy választékban. Javitást és hozott anyagból munkát vállalok. Saját műhely.
LANG böröndös, nőitáska-készitő Népszinház-u. 21. Tel: 135-033
Szombaton zárva

FELHIVÁS

A VII. ker. BETHLEN-TÉRI TEMPLOMKÖRZET ELÖLJÁRÓSÁGA ELHATÁROZTA, HOGY

elhunyt hittestvérei emlékére a templom előtt emlékművet állit fel az elhunytak neveinek megörökitésével.

Felkérjük a hozzátartozókat, hogy az előkészitő bizottság irodájában (Bethlen-tér 2. fdsz 27.) jelentkezni szíveskedjenek.

Jelentkezési határidő **1948 február 15.**, péntek és szombat kivételével naponta d. u. 5—7-ig, vasárnaponként d. e. 10—12-ig

AZ INTÉZŐBIZOTTSÁG

ORTH. IZR. HITKÖZSÉG, PUTNOK.
Pályázatot hirdetünk
Schojchet és előimádkozó állásra. Fizetés megegyezés szerint. Lakáshoz kb. 2 holdas kertet is adunk. Ajánlatok Orth. Izr. Hitközség cimére küldendők.

Használt mübutorok,
irodabutorok OLCSÓN.
Klauzál-u. 26. – Brüll

REPÜLŐ BOY
áruszállitás,
kézbesités
legolcsóbb.
Ó-utca 15 Tel: 120-541

Jó és olcsó
függönytartó
képkeretek
nagy választékban.
Üveges munkát vállalok
Szécsényi
VII., Bethlen Gábor-utca 7 sz.
Telefon: 224—288.

Óvás!!!
Felhivom vevőimet, hogy
INGKLINIKA
csak Szentkirályi-utca 2
(Rákóczi-utnál)
Fióküzlet nincs.
Musz. özv.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Ima a szabad ég alatt

Irta: György Endre

6.

AZ INTERNÁLÓTÁBOR és a külvilág között a kapcsolatot *Hahn* István tanár tartotta fenn. Hosszas teherautózás és kalandos igazoltatási eljárások után naponta befutott Horthyligetre. Mi izgatottan lestük, mert félve elejtett szavaiból, lopvást odavetett félmondataiból azt szerettük volna megtudni, milyen az élet „odakint", a drótkerítésen tul, ahol ugyancsak lázban égtek az emberek, főként a mieink. Hahn tanár ur, aki hála a Teremtő jóságának, ma is él és tudásával gyarapitja az ifjuság szellemi kincseskházát, valóságos mentőangyal volt. Tegyük mindjárt hozzá: félénk mentőangyal, aki rezzenő érzékenységében, óvatosságában és a gonosztól való jogos riadozásában a legnagyobb hőstettekre volt képes, s ilyeneket sorozatosan el is „követett", persze anélkül, hogy a melldöngető álhazafiakhoz hasonlóan ezt akár csak az elismertetés erejéig is kamatoztatta volna. Zsidó, még hozzá milyen vallásos és elmélyülő zsidó létére, huszonnégy óránként többizben is be kellett dugnia a fejét az oroszlánketrecbe, hogy sohasem volt biztos abban, hogy sértetlenül buzhatja viszsza leányosan iruló-piruló, áttetszően vékonybőrü, az örökké kisértő veszedelemtől alaposan lesoványodott ábrázatát. Ő volt az összekötő a Bethlen-téren működő OMZSA és a fogságra vetettek között. Minden délelőtt elindult az utjára; hittel, bizalommal és reménykedéssel vágott neki a csepeli országutnak, csak az nem volt biztos, hogy különleges papirosai és kivételes engedélyei ellenére elérkezik-e kitüzött céljához. Ha átadta a szeretetadományokat, a rengő otthoni kezek által összeállitott élelmiszercsomagokat, meg a „hatósági" kosztollatáshoz szükséges nyersanyagokat [illegible] a sintérek által be[illegible] számára az ugyancsak [illegible] ugyancsak üldözött, de még [illegible] zsidóságtól szedtek ösz-

Kalecső, fényképezőgép
STEUERTŐL
Oktogon-tér 4. szám.

sze.) a Rökk Szilárd-utcai kisegitő toloncházban, vájjon Ubrizsy segédfogalmazó ur — élet és halál ura a maga területén! — nem bolondul-e meg, nem kezd-e ez a keshedt rendőrtisztecske üvöltözni és nem szállitja-e le Hahn tanár urat az aznapra kölcsönkért teherautó bakjáról. Mert, ha igen, akkor nem jut élelemhez a kistarcsai, a csepeli Mauthner-telepi és a horthyligeti tábor. A professzort, aki látszólag szabadon járt-kelt, nagyon is szemmel tartották, s egy-egy rossz mozdulatának, fülbesugásának és üzenetközvetitésének következményeként igen könnyen bármelyik kényszerü üdülő állandó vendégéül invitálhatták meg. Ezért volt helyénvaló minden óvatosság, mert sokkal fontosabb és magasabbrendü cél/ szolgálatában állott, mintsem, hogy egy-egy jelentéktelen hiradás, a Magyarországot elözönlő németek és magyar elvbarátaik „hadállásainak" ismertetése kedvéért kockáztathatta volna — mondjuk — a táborok élelmezését és azt, hogy hazulról csomagokat kapjunk, amelyeknek sebtiben összekapkodott tartalmán, gyürött papirosburkolatán és begubancolódott madzagján még ott érződött a hitvesek, anyák és gyermekek kezének melege. Hahn tanár ur szerencsés megérkezése percében (sokszor megtörtént, hogy az országut kellős közepén leszállitották és a friss cipókat, káposztafejeket, zöldséget, burgonyát az uttestre akarták szórni,) azonnal jelentkezett a tábor egyik halálmasságánál. Szinte az ő védelme alá helyezte magát, hogy az internáltak ne ostromolhassák. „Rendőri felügyelet" alatt persze mit se beszélhetett. Akkor talán haragudtunk is reá, de ma tudjuk, hogy másként nem tehetett; ez az ő részéről bölcs óvóintézkedés volt, amely ugy a lelkes és fáradhatatlan postást, mint a „cimzetteket" egyaránt megvédte a kiszámithatatlan kalamitásoktól. Mindent hozott a derék professzor; cipőfüzőt és bakancsot, szap-

Különleges szemüveg
STEUERTŐL
Oktogon-tér 4. szám.

pant és sikálókefét, cigarettát és gyufát, emnivalót és lelki táplálékot: otthoniak kusza leveleit és levelezőlapjait, csak papot, lelkészt, vigasztalót nem. Nem tehette, nem rajta mulott; nem küldtek ki senkit a mi megnyugtatásunkra azok, akik akkor intézkedtek a zsidó egyházi és világi szervek élén. Talán abban a káoszban ott erre nem is gondoltak. Pedig kellett volna. De lehet, hogy nem akadt volna vállalkozó, aki papi talárjában, vagy anélkül Hahn tanárhoz hasonlóan felül a döcögős, rázós teherautóra, a zsák krumplik és tarkababok tetejére. Ezért nem hangzott el Horthyligeten egyetlenegyszer sem „ima a szabad ég alatt" (ugy értem, hogy a tömeg nem nyilatkozott ilyenformán megt), nem rendeztünk soha tábori istentiszteletet. Kiszabadulásom után ezt fel is hánytorgattam, de nem tudták elfogadhatóan megmagyarázni a mulasztás okát. Azért mi egyénileg nem feledkeztünk meg nagy Jótevőnkről. Bizonyitéka ennek az a pár riadt sor is, amit közvetlenül az egyik pusztító légitámadás után vetettem papirosra, a következőképpen:

És fénylő ezüstsugárban felbukkantak a vijjogó ezüstmadarak!
Az ezüst halálhozók!
Süvitve bugtak, zugtak, szikráztak a napfényben
És én Adonájt emlegettem ...

Mint mindig, amikor ellévedtem a pusztában és a sötétségben ...

*

HOZZÁ FOHÁSZKODTUNK, Neki panaszkodtunk és Tőle kértünk segitséget ama gyakori alkalmakkor is, amikor ismét repülőgépek árnyai homályositották el az eget és mi az életveszélyes horthyligeti üzem területéről Szigetszentmiklós látszólag biztonságosabb parasztházikói, tell borpincéi, virágos kertjei és bő termést igérő szőlői felé futottunk. Három kilométert baktattunk, majd loholtunk (aszerint fokozva a tempót, ahogyan a zugás erősödött és közeledett felénk), mig végül is kimerülten zuhantunk be az első faluszéli ház mindig nyitott, rácsos kapuján. 1944 augusztus 20-án, Szent István napján, reggel félkilenctől délután ötig kucoroglunk itt, hol a kert fái alatt, hol meg a fészerben, (persze, csak a bombázások üzemszünetében), de menten lerohantunk a jól megépitett, betonpadozatu és cementtel megerősitett plafondu pincébe, ahogy a „zene" megkezdődött. Ez akkor volt, amikor nem kevesebb, mint ezerhatszáz fémmadár löszert, hadianyagot szállitott Magyarországon keresztül a varsói gettó védőinek. De az eset inkább szokatlanul hosszu időtartama miatt említésreméltó; hiszen nem volt csekélység nyolc és fél órát permanenciában lenni, ami alatt az egész országban még a lélekzet is megállt. Ennél azonban sokkal mélyebb nyomot hagytak bennünk a félelmetes éjszakák, amelyek során néha kétszer is meg kellett ismételnünk távgyalogló-versenyünket, ami együttvéve 12—14 kilométeres sétaulat jelentett. Mezőkön, réteken, szőlőkön vezetett keresztül az utunk. Csodálatosképpen, de azért szerencsénkre, mindig ilyenkor lett tele sötét felhőfoltokkal az ég. Hosszu kigyóvonalban, hanglalanul közlekedtünk, csak akkor törte meg a csendet egy-egy lármás jaj vagy éles felszisszenés, amikor egyik-másik bajtársunk kisebb gödörbe toppant, kőnek ütközött, vagy az éjszakával összeolvadó fekete földhányásnak ment neki. A többiek morogva és káromkodva zuhantak utána. Hosszu és kinos percekbe telt, amig az ilyen incidens nyomán a sor ismét kiegyenesedett. Leginkább a bombakráterek kikerülésére kellett ügyelni, mert az, aki ösztönösen meg nem neszelte a veszedelmet, menthetetlenül belehuppant a mély gödörbe és csak csonttörés árán szabadult ki onnan. De mi már ugy résen voltunk, mint a kopók és jóelőre megszagoltuk, hol bukkan fel a vad. Titkos csápjaink, nemlétező periszkopjaink, az ég fekete szövetén átvilágitó röntgen-szemeink kitapintották, megneszelték a leselkedő rémet. És ennek a rabságban kifejlődött hatodik érzékünknek köszönhettük, hogy ezekről a kenguelfutásokról visszaérkezve egyéb bajunk nem volt, csak a halálos kimerültség. De azért másnap kora reggel éppugy helyt kellett állnunk a munkahelyünkön, mintha a virradat selymes nyoszolyán köszöntött volna reánk. Különösen hangzik, de mégis azt kell mondanom, hogy szinte kedveltük ezeket a kissé misztikus, romantikus és álomszerü rohanásokat, amelyekben mint az árnyjátékban, sziluettekként szerepeltünk. Mert, ha párórás nyugalmunkból való kimozditásunk meg is felelt a fasiszta vezérek által a veszedelmes életről hirdetett elméletnek, bennünket legalább arra a kis időre, amikor kiszabadultunk az internálótáborrá kinevezett repülőgépgyár területéről és idegen helyekre, földekre, magánházakba lévedtünk, az a kellemesen csalóka érzet ülött el, hogy szabadok vagyunk. A szabadság gondolatával pedig szivesen játszadozik a rab...

*

MÁR EGÉSZ OTTHONOSAN jártunk-keltünk a paraszt házatáján. Hangos dobolással görgettük le a pincébe, mint amikor gyors egymásutánban hordókat guritanak. A kép, amely itt fogadott, valósággal bibliai. A földön szalma, arra kuporodtak le az asszonyok, leányok. Nagymama, anya és süldő hajadon. Az asszonyok fején csucsosra kötött, nehézszövetü és sötétszinü kendők. Az öreg anyókán kékeslila, a gazda feleségén mélyzöld. A komoraren, gondokba merült férfiak ide-oda imbolyogtak, egyhelyben topogtak, vagy a falnak támaszkodtak. Az ablakmélyedésben sárgásan pislákoló petróleumlámpa, amelynek fénye még élesebbre rajzolta az elcsigázott, sápadt arcokat. Hosszura nyult árnyak jelentek meg a falon, mintha valami kedvtelenes állókép-sorozatot vetitene a laterna magica. A gyerek, akit anyja az ölében babusgatott, minden bevezetés

Egyszemüveg közelre és távolra
STEUERTŐL
Oktogon-tér 4. szám.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

nélkül, hangosan felzokogott. A tizenhárom-tizennégy éves nagyfejű kibontott szőke haját fésülgette ugyan, hogy figyelmét elterelje a légicsata erősen behallatszó morajlásáról, mégis hisztériásan nyugtalankodott, majd levetette magát a szétszórt szalmára és nyavalyatörősen vonaglott. Több kisfiú, mint aki nem ismeri és nem is sejti a veszélyt, vad kergetőzéssel le-fel robogászott a lépcsőkön. Fülledt feszültség feküdt rajta a vállával a falaknak, hogy szétnyomja. Mindnyájunkon olyan idegesség lett urrá, mint a karámbazárt állatokon, amikor villámlás, mennydörgés kezdődik. A házbeliek rémtörténeteket meséltek egymásnak, mintha ezekkel a boszorkánytörténetekkel akarnák a halálveszedelem árnyait elűzni. Reánk, az internáltakra, akik mindennap olyan biztosan megérkeztek, mint ahogy felkél a nap és eljön az este, úgy vártak, mint ahogy a sulyos beteg lesi az injekciót. A pincegádor felé pislogtak, tudva azt, hogy már itt-on vagyunk és csak pillanatokon múlik a betoppanásunk. Amikor hangos köszöntéssel megérkeztünk, fellélegeztek. Ábrándtalan figyelték a szavunkat, mindazt a tudományt, amit a bombázó- és vadászgépekről a képeslapok felületes leírásaiból elmondhattunk. Vajjon honnan jönnek, hová mennek? Mekkora a sebességük, hány bombát visz magával egy-egy ilyen gép és a légiaknának mennyi a súlya? Mindez azonban csak a férfiakat érdekelte. Az asszonyok a megnyugtató szót várták és ugy szüresölték a sokszor *minden* meggyőződés nélkül ismételgetett bátító mondatokat, mint az üzött szarvas a forrásvizet. Minden, amiről beszéltünk, uj volt nekik, s a távoli és ismeretlen (sokszor ellenséges) világ üzenetét közvetítette. Az én feladatom a borulkozó falusi virágszál csitigatása volt. Szinte álluk ösztönösséggel vonzódott hozzám; talán megérezte bennem az arát, akinek gyermeke e percben az ezrek Csáky-utcai pincében szükül, a rémület idején belém kellene kapaszkodnia, az ölembe kellene hajtania buksi fejét, de engem a sors ezer távoli pincébe sodort, ide Szigetszentmiklósra, amelynek létezéséről is vajmi keveset tudtam eddig. A riadó ideje alatt csak olyasmiről regéltem Jágy, favolázó hangon, ami megnyugtat és nem rémit. Történeteket adtam elő a szerelemről, békességről, családi életről, megértésről és arról: hogyan folyik le a patakok és határtalan vizek medrén keresztül az ok nélkül kiontott vér sodró árada-ta, mint süt ki ismét a nap a komor égboltra és miként libbennek fel a galambok ajka, ahol most vészmadarak száguldoznak. Orvos és pap voltam egy személyben, aki lelki gyógyszert és lelki balzsamot szolgáltatott ki. Addig duruzsoltam a magam mondókáját, amig a beteg gyermek szivébe békesség költözött és csendes álomba ringalódott. Meg kellett fognom a kezét, így pillant félelem és heves szivdobogás nélkül mindaddig, amig odakint dúlt az égzengés, zugva, sistergve száguldtak, majd felrobbantak és ölték a bombák, amelyek nyomán vér és könny fakadt. Itt bent a pincében ekkor nem volt „zsidókérdés", nem kérdeztük és ők sem kérdezték, ki milyen valású, csak egyszerűen és közönségesen emberek, szenvedő és halandó emberek voltunk, akik, miatt a hivatalos politika másról óbégatott, egymásra találtak. A képet így, ahogy a nagy család — az emberiség családja „vallásra, fajra és felekezetre való tekintet nélkül" — az csendőt, gyöngét, összeroskadtat, sőt az egészségeset is védelmezi, Michelangelo *is festhette* volna. Ők adták nekünk a pince biztonságát, teremtettek fejünk fölé fedelet, mi pedig alátámasztottuk a lélek ingadozó, üldözött épületét, a bizalmat meghasadt tornyát a megnyugtatás és a hit pilléreivel. Összefogódzkodtunk a viharban, hogy mindenki a szélhuzást hirdette. Igy és csak igy menekültünk meg *akkor* és *ott* a tépve, zuzva, csattogva, füstükölő zajjal érkező haláltól. Ők gyors egymásutánban a Miatyánkot *ismételgették*, mi pedig a gyermekkori emlékeink közé elraktározott imák foszlányait lengettük és százszor is idéztük a könyörgést: Sömá Jiszroél Sömá! Sömá! Az Örökkévaló, a mi Istenünk, egyetlenegy!

(Vége következik.)

GYERMEK-
CIPŐ
specialista
Légrádi Ferenc
cipészmester
VII., Dohány-utca 10. sz.

Paprikát
megbizható minőségben, izléses piros csomagolásban szállit
Simó Ödön
paprika nagykereskedő, Budapest, VII., Hernád-u. 5. (Bejárat a Garai-utcáról) Telefon: 425—526. Szállitás az ország minden részébe, vasuton vagy postán bérmentve. Szombaton zárva.

Uj kézikocsit honnét végy? Bajnok-utca 34.

Kóser házikosztot
olcsón háztoz is küldünk. „Erdély" jeligére a kiadóba.

A Dózsa György-uti templomkörzet Oneg Sabbat ünnepélye

Ünnepélyes *Oneg Sabbatot* rendezett január 24-én a Dózsa György-uti templomkörzet, ahol megjelentek: *Stöckler* Lajos elnök, *Domonkos* Miksa ügyvezető, dr. *Katona József* rabbi, dr. *Vas* Lipót elöljáró.

A vendégeket a szinültig megtelt nagytermében dr. *Lendvai* Sándor körzeti elnök üdvözölte, aki beszédében rámutatott arra hatalmas munkára, amelyet a Pesti Izraelita Hitközség jelenlegi vezetősége a felszabadulás óta végzett.

Stöckler Lajos a Pesti Izraelita Hitközség elnöke beszédében egyetértésre és összetartásra buzdította a zsidósággal, hogy közös erővel dolgozzunk nemcsak a saját jólétünkért, hanem főleg azért, hogy mennél hatalmasabb támogatásban részesithessük azt az uj hazát, amelyért kétezer év óta imádkoztunk. Majd kifejtette, hogy miért kell teljes erőnkből a demokráciát szolgálnunk és támogatnunk. Elismerését fejezte ki a körzeti munkáért, amely *főleg kitünő rabbijának*, dr. *Mandel* Miklósnak szorgalmát dicséri.

Domonkos Miksa ügyvezető bibliai magyarázatokkal illusztrálta azt a küzdelmet, amelyet a zsidóságnak saját lelkében is meg kell vivnia, hogy egységre jutva a mai sulyos időkben megvethesse jövő életének alapját.

Dr. *Katona József* költői szárnyalásu megemlékezésében *Rózsavölgyi* Márknak *Petőfi* barátjáról, e zsidó muzsikusról szólt s *ezzel* kapcsolatosan kiemelte, hogy a hazai zsidóság a szabadságharcban, s azóta is munkában hiséges fia volt e honnak.

Dr. *Vas* Lipót szertartási elöljáró, valamint *Radványi* körzeti elöljáró és *Fábián* Manyhért volt elnökhelyettes felszólalása után dr. *Mandel* Miklós rabbi köszönte meg a hitközségi vendégek megjelenését, rámutatott a küllelki körzet sulyos küzdelmeire s igérte, hogy minden nehézség dacára fáradhatatlanul küzdeni fog a körzet és az egész zsidóság javára.

A késő esti órákban ért véget a hangulatos *Oneg Sabbat* ünnep.

BOLDOG IS LEHET MERT ÜZLET ÜZEM,IRODA HELYISÉGET ÖNNEK IS SZEREZ FELLNER SZT. ISTVÁN-KRT. 30.

Foltozó varrónő
lakáshoz ajánlkozik. VII., Dohány-utca 94. III. 5.

Zsidó lelki-egészségvédelem

A Pesti Izr. Hitközség szabadegyetemének keretében a VII. Bethlen-téri templomkörzet közreműködésével csütörtökön este a Hitközség Sip-utcai disztermében dr. *Fisch* Adolf tanfelügyelő „Zsidó lelki-egészségvédelem" cimen nagy érdeklődéssel várt előadást tartott. Dr. Fisch Adolf jónevü pszichológus, aki a mélylélektan eredményeinek a felhasználásával folytatja kisérleteit és tanulmányait a lélektan terén. A felszabadulás óta a deportálásból visszatért gyermekek nevelését *irányitja* és *irányitja* s *igy* hősies kapaszkodókat szerzett a válságba került zsidó lélek megbetegedésére vonatkozólag. „Zsidó lelki-egészségvédelem" c. előadásában kifejtette, hogy milyen ösztönök és képzetek irányitják az ember lelkét, milyen veszélyek, betegségek fenyegetik az egészséges lelket, amelyet, ha kór támad meg, ugyanugy gyógyitani kell, mint a testet. Megvilágitó hasonlatok és érzékletes képek segitségével tanitotta meg hallgatóit arra, miként kell az utóbbi évek katasztrófájával sujtott, beteg zsidó lelkeket, — gyermekeket és felnőtteket — meggyógyitani, egészségessé tenni. Hogy ez az egészségvédelem nem magánügy, nemcsak a zsidóság ügye, *hanem az egész országé*, élénken és meggyőzően bizonyitja az, hogy éppen a napokban országos szövetség alakult e rendkivül hehéz, de felemelő és szükséges munka elvégzésére.

A rendkivül érdekes, sok uj tudományos értékü megfigyelést tartalmazó előadást a közönség feszült figyelemmel hallgatta végig. Nádor Jenő a Bethlen-téri templomkörzet elöljárója mondott bevezetőt és köszönetet az előadónak kitünő előadásáért.

Az Exodus volt utasainak németországi cime

A Zsidó Világkongresszus Információs Osztálya közli, hogy az Exodus volt utasai jelenleg két németországi táborban élnek. Azoknak, akik „Am Stau" lágerben élnek, jelenlegi cimük: Exodus Camp, *Sengwarden über Wilhelmshaven*, Britische Zone Deutschland; azok pedig, akik „Pöppendorf" lágerben tartózkodnak, azoknak cime: Exodus Lager, *Emden*, Britische Zone, Deutschland. A két lágerbe a magyar posta közvetit leveleket.

FILLÉRES
ingjavitás
férfi és női fehérneműekkészitése hozott anyagból is.
Podmaniczky-utca 9.
Az Uj Elet olvasóinak 10% kedvezmény.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

HIREK A ZSIDÓ ÁLLAMRÓL

Versenyfutás az idővel

— ez jellemzi a Jewisch Agency jelenlegi erőfeszítéseit a Zsidó Állam felállitását előkészitő munkájában. Versenyt kell futni az idővel és mindenek előtt biztositani a Jisuvot arra az esetre, ha az Egyesült Nemzetek Szervezete által kiküldött Palesztina Bizottság gyöngének mutatkoznék a felosztással kapcsolatos határozatok végrehajtására. Az UNO Bizottság erejét illetően a zsidó és nemzetközi sajtó nem nagy reménységgel tekint a jövő elé. Az elkövetkező hetekben súlyos válságon megy majd át az UNO egész szervezete és ez a válság a Palesztina kérdésben mutatott gyengeségében robban majd ki. **Az UNO által kiküldött öt megbizottból álló Palesztina Bizottság megvizsgálva a helyzetet, elhatározta, hogy munkáját csak akkor kezdi el Palesztinában, ha az UNO Szervezet nemzetközi haderőt is rendelkezésére bocsát. Ellenkező esetben nem tudja biztositani a határozatok végrehajtását. Ilyen körülmények között — anélkül, hogy bárki is jóslásokba merne bocsátkozni — nem valószinü, hogy a Palesztina Bizottság valaha is lábát Erec Jiszrael földjére teszi, mert a nemzetközi hadsereg gyors felállitására semmi remény sincs, ezirányban néhány tapogatódzó és válasz nélkül hagyott lépésnél több nem is történt.** A Jisuv azonban az elé a helyzet elé fog kerülni, hogy az angolok kivonulása után az **UNO közbejötte nélkül kell megvédenie** 700.000 ember, asszony és gyermek életét, valamint **biztositania az UNO által kijelölt területen a zsidó Állam integritását.** Az UNO-nak esetleges gyengesége talán rendkivül mértékben kárára lesz az egész szervezetnek, de a kellő biztonsági intézkedések megtételének elmulasztása emberek százezreinek életébe kerülhet. Ezért futnak versenyt az idővel a Jisuv felelős vezetői, amikor minden erejüket arra összpontositják most, hogy május közepéig

kellő mértékben és korszerüen felfegyverzett Jisuv

kerüljön szembe a támadásaikat minden bizonnyal megujitó arab országokkal. A Jewish Agency vezetői előtt nem kétséges, hogy az UNO gyengesége folytán erőszakosnak mondható eszközökkel felállitott Zsidó Államnak — amely azonban a kulturnemzetek tulnyomó többségének beleegyezésével jön létre — hosszu ideig, talán évekig védelmi harcra kell berendezkednie. A világon azonban jelenleg nem ismeretlen tünet, hogy emberi és közösségi szabadságukért küzdő népeknek imperialista erőszakkal kell szembetalálniok magukat. A felállitandó Zsidó Állam esetében is a várható harcokra azért kerül sor, mert — amint a Jewish Agency egyik amerikai szóvivője bejelentette — Anglia egész nyiltan küld fegyvereket Palesztina ellen harcbavonuló araboknak, azon a cimen, hogy az arab államokkal kötött szerződési ezt lehetővé teszik. **Amint a világ szabadságszerető államai azonban mindenütt minden lehető módon támogatják a szabadságért küzdő kisebb népeket, ugy számit a Zsidó Állam a haladó szellemü népek anyagi és erkölcsi segitségére, jelenlegi és elkövetkezendő harcában.**

A Jisuv és a Szochnut vezetőinek tevékenysége az elmult héten valóban az UNO-tól minden valószinüség szerint magárahagyott zsidó állami haderő megalkotására és a kellő felszerelés biztositására irányult. *Ben Gurionnak* multheti számunkban idézett kijelentése, amely szerint a Zsidó Állam az UNO-ban felmerült összes nemzetekre támaszkodik éppen arra vonatkozott, hogy minden állam keretében kivánnak olyan összeköttetéseket teremteni, amelyek a Zsidó Állam érdekeit szolgálják. Az európai államok majd midegyikével folynak a tárgyalások legális keretek között történő fegyverszállitások ügyében — hiszen e fegyverek egy nemzetközi döntés végrehajtásához kellenek — és ugyanakkor arról is érkezett hir, hogy az elmult napokban oly szenzációs keretek között nyilvánosságra hozott amerikai „titkos" fegyverszállitmányok egyáltalában, nem voltak titkosak, hanem a Jewish Agency szabályos fegyvervásárlási ügyleteinek részét képezték. Idetartozik az a hir is, hogy a Haganah a palesztinai angol hadseregtől 24 repülőgépet vett meg kiképzési célokra.

A talán évekig tartó harcokra való fegyveres felkészülés természetesen hatalmas kiadásokkal jár. **A kiadásokat a Zsidó Állam részben nemzetközi kölcsön felvételével fogja fedezni, részben pedig a világ minden tájáu szétszórtan élő zsidók között belső kölcsönt bocsájt ki.** E belső kölcsön nemcsak az Erecben élő zsidó nép életét biztositja majd, hanem módot ad arra is, hogy azok, akiknek sikerült tulélni a zsidóság hitleri kipusztitását leróhassák kötelességüket — akár kölcsön formájában is — azzal a Zsidó Állammal szemben, amely a Zsidó Nép jövőjének a zsidóság fennmaradásának egyedüli záloga. — Az anyagi eszközök megteremtésének céljából utazott az eddig csak Palesztinában müködő Golda Mayerson az Egyesült Államokba, hogy ott kellő eredménnyel mozgósitsa az e célra mozgósitható zsidó erkölcsi és anyagi tőkét.

A palesztinai pártok felkészülése az első állami választásokra

Az önvédelem biztositása mellett a Jisuvban — mint ahogy többször jelentettük —, folynak a készülődések a szervezeti szempontból is a Zsidó Állam felállitására. Az első ideiglenes kormány feladata lesz demokratikus választások során megteremteni a nép akaratát tükröző parlamentet. Ezzel kapcsolatban **kezdenek kialakulni a világnézeti alapon álló nagyobb politikai csoportok és bizonyos egységesitési törekvések mutatkoznak.** E törekvések megvalósulása következtében Erecben kevesebb lesz a pártok száma. Ismeretes, hogy a Hasomér Hacair és a Cionista Munkásegység Pártja egyesült, ehhez kapcsolódott az egyik palesztinai zsidó kommunista párt is. **Az uj nagy párt, amely a Jisuv mintegy negyed részét képviseli a Zsidó Állam harcos kommunista pártjaként fog megjelenni a választásokon.** A legutolsó palesztinai választások alkalmával nagy többséget kapott Mapaj szocialista munkáspárthoz minden bizonnyal kapcsolódni fog néhány radikálisabb középpárti is. Hirek érkeznek arról, hogy a Mizrahi munkáscsoportja a Hapoel Hamizrahi és az Agudat Jiszrael ortodox zsidó világszervezet munkásai a Poale Agudat Jiszrael között szintén fuziós tárgyalások folynak.

A védelem mellett az Alijah kérdése

foglalkoztatja a legjobban az összetüzésekben még lelkesebbé edzett Jisuvot. Nem utolsósorban a Weizman professzor londoni tárgyalásaihoz füzött remények következtében az volt az általános vélemény, hogy az angol kormány nem fogja megakadályozni Tel-Aviv kikötőjének szabad kikötővé való nyilvánitását, amelyen keresztül már február 1-től kezdve megindulhatna a nagyméretü Alijah. Alátámasztotta ezt a véleményt az is, hogy az angol kormány elhatározta a ciprusi internálótáborok megszüntetését, elsősorban azért, mert a Palesztinából és részben Egyip-

A VARSÓI JIDDISCH SZÍNHÁZ
művészegyüttese folytatja újabb sikerrel gazdagított diadalútját
a ZENEAKADÉMIA KAMARATERMÉBEN,
a világhirü
MISCHA BERNSTEIN és müvészegyüttese bemutatja
szenzációs új zenés életképét, melyet New Yorkban 2 évig játszottak egyfolytában két jiddisch színházban, valamint Varsóban és más országokban, ahol jiddisch színház van és pedig
A Hárcz wus benkt
(AGGÓDÓ SZÍV) zenés életkép 3 felv. Irta: N. SCHORR
Bemutató február 2-án, hétfőn este 7 órakor és minden hétfőn, kedden, szerdán 7 órakor, valamint minden vasárnap délután ½4 órakor a legszebb jiddisch dalok, zene, humor
Figyelem! Figyelem!
Január 28-án este 7 órakor és február hó 1-én, vasárnap és 2-án, hétfőn délután ½4 órakor utóljára
Dos Lustige Schneider'l
(A vidám kis szabó) operett 3 felvonásban
A legszebb jiddisch dalok: a JIDDISCHE MAME, BEREISESS, MEIN STÄTELE BELCZ stb. stb.
FIGYELEM! Pontos kezdés! Az előadás kezdésekor az ajtókat lezárják!
OKVETLENÜL NÉZZE MEG!

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

tonból kivont angol katonaságot Ciprusra helyezték át. A londoni tárgyalások azonban ugylátszik nem vezettek kellő eredményre — Weizman professzort rövidesen *Erecbe* várják, mert *Cadogan* angol megbízott az UNO Palesztina Bizottságának ülésén bejelentette, hogy **Anglia nem járul hozzá a május 15-e előtt megindulandó Alijah-hoz. Ez újabb konfliktushoz fog vezetni, mert a táborokban sínylődő zsidók nyomorúságos helyzete egyrészt, a rövidesen fegyveres erővel felállítandó Zsidó Állam biztonságának érdeke, másrészt, a zsidó nép vitális érdekévé teszi a tömeges bevándorlás mégpedig minélőbbi bevándorlás lehetővé tételét. Nem hivatalos forrásból érkező hirek szerint már meg is történtek az előkészületek a február és március hó folyamán indítandó nagyméretű Alijah-ra.** Kérdéses milyen magatartást fog tanusítani az a palesztinai kormány, amelyik néhány héten belül elvonult az országból. Az elkövetkező hónapoknak amugy is lesz néhány kritikus időpontja, ilyennek számít május 15-e és augusztus 1-e, az angolok kivonulásának tervezett időpontjai. Nem lehet tudni, hogy az angolok által támogatott arab államok együttesen, vagy talán csak egy, nem nyulnak-e az eddiginél is fokozottabb és szervezettebb erőszakhoz, amely azután már nemcsak összetüzéseket, hanem szabályos háborut is eredményezne. Ebből a szempontból feltünő az a hir, hogy Transzjordánia miniszterelnöke számos szakértő társaságában Londonba utazott fontos kérdések megvitatására.

Az elmult hét Erec Jiszraelben

A zsidó történelem legheroikusabb napjai iródnak ezekben a napokban Erec Jiszraelben. A hét első felében folytatódott „a kibbucok csatája". Ismét Jeruzsálem körül, valamint Észak Galileában verődtek össze arab bandák a kibbucok elleni támadásra. **Egyik alkalommal a magyarországi Husomér Hacair kibbucát „Jechlám"-ot érte támadás.** A kibbucot 800 arab támadta meg, a jelentések szerint könnyü tüzérségi előkészítés után. A kibbucnak egy része középkori, kereszteslovagok által épített várban van ollelyezve, ezt a várat vágták el az arabok a külvilágtól és ostromolták meg az odaszorult 120 chalucot. Ez a harc mint a kibbucok körül folyó harcok mindegyike megmutatta, hogy a Haganah értjedes kiképzése, valamint az utolsó háborubun résztvevő chalucok harci tapasztalata milyen fölényt biztosítanak a zsidók számára az arabok fölött. A Haganah teljes néphadsereggé növekedett, amely már komolyabb hadmüveleti tevékenységre alkalmas és amelynek minden szerve az elmult hetekben megkezdte működését. A Haganah-nak van már tüzérsége, gyalogsága, kismértékü légi hadereje, felderitő, aknáitó és kémelhárító osztagai. Mindez az utóbbi hetek eseményeinek kapcsán lett nyilvánvaló. Szükség is van erre, mert mindaddig, amig az angol katonaság és nem a Haganah teljesit határszolgálatot, a szomszédos arab államokból az arab bandák beözönése állandóan fart.

A Haganah kémelhárító szervezetének jelentése szerint például csak az elmult héten 1100 arab szökött át Libanonból és csatlakozott a palesztinai arab bandákhoz. Libanon miniszterelnöke pedig bejelentette, hogy a libanoni kormány minden erejével segiti a palesztinai arab harcokat, sőt maga is egy alkalommal személyesen részt vett szemlélőként egy kibbucellen támadáson. **Ismét csak az UNO erejére jellemző, hogy két tagállamnak az Egyesült Nemzetek alapokmányának ilyen nyilt megszegését nemcsak, hogy nem tudja megakadályozni, hanem még kisérletet sem tesz ulólagosan a következmények levonatására.** Ebben a helyzetben értlhető tehát, ha a Haganah önállóan és nem az UNO haderejének segitségével fogja felállitani a Zsidó Államot, ugy esetleg nem minden tekintetben fog ragaszkodni az UNO által még véglegesen meg nem állapitott határokhoz, hanem egyes helyeken stratégiailag jobb pozíciókat fog a Zsidó Állam határain biztositani.

(GELLÉRT)

Lapzártakor érkezett

Fegyverszünet a jeruzsálemi Óvárosban

Kedd éjszakai jeruzsálemi jelentés szerint a zsidó és arab katonai szervezetek a jeruzsálemi óváros területére fegyverszünetet kötöttek, amely elsősorban a zsidó, keresztény, arab szent helyek környékére vonatkozik. A jelentés szerint kedden már nem is volt lövöldözés. Az UNO határozat óta egyébként ez volt a legcsendesebb nap egész Erec Jiszraelben.

A toll mártirjai

A Magyar Ujságirók Emigrált, Deportált, Internált Csoportjának kiadásában és *Mester* Sándor összeállításában most jelent meg *A toll mártirjai* cimü könyv, amelyet az élők, a megmaradottak szentelnek mindazok emlékének, akik az ujságirói társadalomból a fehér terror, a nyilas és német rámuralom uralkodása idejében életükkel fizettek a toll megalkuvásnélküli szolgálatáért. De van a könyvnek másik célja is: bevételéből segélyezni kivánja a meggyilkoltak sokszor minden támasz nélkül maradt hozzátartozóit.

A toll mártirjai igen érdekes olvasmány. A cikkek, tanulmányok, naplójegyzetek szerzői között a magyar irodalom és ujságirás legjobb neveivel találkozunk. *Gondor* Ferenc, *Molnár* Ferenc és *Vámbéry* Rusztem az emigránsok lélekalkatáról irnak Amerikából küldött cikkeikben. *Nádor* Jenő a horthyligeti internálótábor szörnyüségeiről számol be kordokumentumnak beillő riportjában. *Bodó* Béla „Egy falat kenyér", *Millók* Sándor „Ujraindulás a hazatérés után", *Örkény* István „Kacor király Kievben", *Kéri* Pál „Lázár„ akinek már szaga volt", *Faragó* Miklós „Emlékek a rabszolgaságból", *Lukács* Gyula „Évforduló" és *Sas* László „Ujságirók a viharban" cimü irásai sok embert megkönnyezletnek és ***hozzájárulnak ahhoz, hogy ébrentartsák a meggyilkoltak szellemét, amelyek örök figyelmeztetésül szolgálnak minden eljövendő fasiszta kisérlet ellen.***

Zsolt Béla svájci naplója azt a jelenetet tárgyalja, amikor a hitleri vendégtáskából — a szövetséges csapatok előrenyomulása elől — Svájcba menekülő *Pétain*-t, *a francia Quisling*-et, diszesen fogadták a svájci hatóságok. *Sós* Endre ismeretlen részleteket mond el a kecskeméti deportálótáborból, *Zöldi Márton poklából*. Leirja, a többi között, Révész Bélával, a nagy iróval, Ady Endre kenyerespajtásával való utolsó beszélgetését. *Andor* Leon az 1919-es bécsi emigrációról, *Tábori Pál* a londoni emigránsokról, *Erdődy* Elek az 1944-es kőhidai karácsonyról ir. Meg kell még emlitenünk *Tabi* László, *Halmi* József, *Várnai* Dániel, *Stób* Zoltán, *Nádass* József, *Török* Sándor, dr. *Munk* Tivadar (Prága), *Rátkai* Károly, *Békessy* Imre, *Zsoldos* Jenő, dr. *Székely* József (Buenos Ayres), *Föld* Aurél, *Korcsmáros* Nándor és *Fodor* Tibor cikkei, továbbá Leon *Blum* buchenwaldi feljegyzéseit, *J. Moszcinszki* és *J. Kott* cikkét a lengyel ujságirás és irodalom mártirjáról, dr. Friedrich *Klausner* cikkét a bécsi ujságirók szenvedéseiről, továbbá Thomas *Mann*, Franz *Werfel*, Salom *Asch* és Karin *Michaelis* nyilatkozatait. Biztosra vesszük, hogy az érdekes könyvnek, amely hathatós eszköze az antifasiszta küzdelemnek, sok olvasója lesz.

A Royal Szálló Fehér terme

esküvők, gratulációk, társasebédek, uzsonnák és vacsorák céljára

ismét üzemben van

Kárpitos olcsón jó munkát

Lázár-utca 5. Üzlet.

Varrógépek

ipari és háztartási célra. Kölcsönzés, javitómühely.

GYERMEKKOCSIK

nagy választékban, **Bachrach, Dohány u. 88, Tel.: 223—687.**

Gyárvállalat keres

az adminisztráció minden ágában jogi vizsgás képes, jelenleg is gyakorló referens-főkönyvelői állásban levő

főkönyvelőt

„Kollektiven felül" jeligére **Propaganda** hirdetőbe, Teréz-krt. 30-ban.

Linzben

vagy környékén elhemetelt mártirok hazahozatala érdekében kérem a hozzátartozók jelentkezését.

LÁNG BÉLA, VII., Dohány-utca 90

A budapesti aut. orth. izr. hitközségi általános és polgári leányiskola

rajz- és kézimunka tanárnőt keres.

Jelentkezés az igazgatói irodában, VII., Dob-utca 35 sz.

A KEREN KAYEMETH ÉS KEREN HAJESZOD február 2-án, hétfőn délelőtt 11 órakor a nagy érdeklődésre való tekintettel

megismétli két Palesztina-i hangosfilmje előadását a Décsi-filmszinházban.

Jegyelővétel a mozi-pénztárnál és a PRO PAL. SZÖV. irodájában Király-u. 93 I. 15. Tel.: 225-856 és 225-621, 9—3-ig.

RÁDIÓ, PORSZIVÓ és villamossági cikkek

SZENCZERNÉL VI., Vörösmarty-utca 31 sz.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Wise főrabbi szenzációs prédikációja a newyorki szabad zsinagógában kommunizmusról, fasizmusról és háboruról

A bécsi *Der Neue Weg* közli — a newyorki napilapok tudósitásai alapján — azt a prédikációt, amelyet dr. Stephen S. *Wise*, a világhirü főrabbi, a *Zsidó Világkongresszus* elnöke tartott a newyorki *Free Synagogue*-ban (Szabad Zsinagógában).

A bécsi folyóirat bevezetőben megemliti, hogy dr. Stephen S. *Wise* főrabbi Budapesten született 1874 március 17-én, mint Aaron Wise rabbi fia. New-Yorkban végezte tanulmányait, majd a newyorki Free Synagogue rabbija lett. Müvei közül a legnagyobb sikert az „Ibn Gabirol etikájáról" cimü könyv aratta. Beszédei tizenhárom kötetben jelentek meg. A főrabbi, napjaink legnagyobb zsidó szónoki közé tartozik.

Ime, néhány részlet abból a szenzációs beszédből, amelyet a kommunizmusról, fasizmusról és háboruról mondott:

— **Gonoszság és értelmetlenség propagálni azt a gondolatot, hogy nem lehetséges baráti együttmüködés Amerika és Oroszország között.** Nincs komoly ok, amely meggátolhatná, hogy a világ e két leghatalmasabb országa békében éljen.

— *Visszataszitó és hazug az az állitás is, hogy a kommunizmus és a fasizmus ugyanegy sikra tartozik.* Fellázad a lelkem, amikor azonositani akarják a fasizmust és a kommunizmust. A fasizmus célja a szabadság és a demokrácia megsemmisitése, **a kommunizmus principiumá pedig a demokrácia és a szabadság meghonositására és fenntartására irányul.**

— Hiába bélyegeznek kommunistának, mert harcolok a harmadik világháboru ellen. Nem tudnak ezzel visszatartani munkám folytatásától. Vádoljanak bármivel, nem nézhetem nénán és nem vállalhatok bünrészességet abban, hogy uj háborut készitenek elő.

— Mi, zsidók, tulságosan sok vért hullattunk az utolsó világháboruban. Minden népnél jobban éreztük saját bőrünkön, hogy mit jelent a háboru. *Hitler kegyetlenül kiirtotta a zsidók harmincötnegyven százalékát.* **Mi nem türhetjük, hogy uj vérfürdőt készitsenek elő.**

— Az utolsó világháboruban a nácik hatmillió zsidót öltek meg. Nincs nép, amelynek ilyen veszteségei voltak. *Nekünk, zsidóknak az a kötelességünk, hogy Amerika haladó erőivel együtt meggátoljuk egy uj háboru szörnyü katasztrófáját.*

„1945 január 18"

Abádi Ervin, akinek „My story" cimü albuma a németországi haláltáborokról, az elmult évben, nemcsak a magyar, — hanem a külföldi zsidóság körében is megérdemelt feltünést és elismerést kellett, a gettó felszabaditásának 3. évfordulójára „1945. január 18." cimen egy hatalmas méretü, történelmi képet festett arról a pillanatról, amikor a Vörös Hadsereg első katonái benyomultak a gettóba, kiüzték az őrtlévő nyilasokat és német martaNőcokat, s elhozták a gettóba zárt zsidó tömegek részére a felszabadulást. Mit akar Abádi Ervin ezzel a festményével kifejezni? Meghatódottságot, elérzékenyülést, panaszkodást, siránkozást? Nem. Festménye: történelmi dokumentum s egy történelmi pillanatot ragad meg. Képe azt a történelmi fordulatot mutatja be, amikor a Vörös Hadsereg megjelenik a fasizmus által legkegyetlenebbül elnyomott közösség körében s elhozza a szabadságot s megszünteti a zsidóság elszigetelését. Megdöbbentően hü figurája a képnek a bőrkabátos, zöldinges, nyilas bandita, aki égnek emelt kézzel, sötét és gonosz pillantásokkal, kissé botladozva megy az őt nyomon követő szovjet katona előtt. Az életből kiragadott egyéniségek, azok a sárga csillagos zsidók is, akik káprázva a szabadság napfényétől bukknak elő.

(GERVAI)

„Marxizmus és zsidóság"

Ez volt a tárgya a második előadásnak, a *debreceni* zsidóság által *„Szombatesték"* cimen indított sorozatban. Az estet — január 24-én — dr. *Weisz* Miksa főrabbi nyitotta meg, rámutatva a szociális irányu rendelkezések egész sorára a bibliában és hangoztatva, hogy a zsidó vallási világnézetnek az igazságosság a központi gondolata. *Halász* József főkántor éneke nyomán szombati dalokat tanult meg és énekelt az egész közönség. Majd dr. *Kardos* Pál, egyetemi intézeti tanár tartotta meg „Marxizmus és zsidóság" cimü előadását.

Az est müsorán Ehrenfeld Artur tanitó szerepelt még néhány megragadóan szép héber dallal, végül a Hasomér Hacair debreceni csoportja palesztinai láncokat mutatott. A „Szombatesték" iránt óriási az érdeklődés, a marxizmusról és zsidóságról szóló előadást félezer ember hallgatta végig.

Ezüstöt veszek.
Tauszig ezüstmüves Nyár-utca 8

Oneg Sabbat Budán

A budai *Oneg Sabbaton* folyó hó 24-én *B. Ligeti* Rózsi tartott előadást a *Zsidó Világszervezetekről.* Alapos felkészültséggel és pontos adatgyüjtéssel megalakulásuk sorrendjében ismertette egymásután a kulturális és politikai célokra alakult nagy zsidó intézményeket. Foglalkozott e szervezetek eddigi müködésével és vázolta azok jövő feladatait. Abból a nagy létszámból, amellyel a hallgatóság a kitünő előadást fogadta, az állapitható meg, hogy az effajta ismeretterjesztő előadásokra szükség van, mert a zsidó közönség nemcsak névről kivánja ismerni azokat a fogalmakat, amelyekkel a minden napi életben találkozik.

Sirota Sándor főkántor müvészettel előadott zsoltárai után *Blum* Simon templomgondok, a hivek nevében őszinte ragaszkodásra és szeretetre való szavakkal köszöntötte a *Stockholmba* utazó dr. *Benoschofsky* Imre főrabbit, aki meghatódottan köszönte meg az üdvözlést.

A legközelebbi budai *Oneg Sabbat* folyó hó 31-én délután 4 órakor lesz a III., Kunfi-utca 49 szám alatti tanácsteremben a következő müsorral:

1. *Nagy* László József: a *Tóra és az alapvető emberi jogok.* 2. *Sirota* Sándor főkántor: a) *Tizparancsolat,* b) *Dicsőséged székhelyéről árad fényed mifelénk;* c) *Ünnepi röcé.* 3. Dr. *Klein* Miklós rabbi: *Emberi jogok — emberi kötelességek.*

Az ünnepi összejövetel jelképes szerelet-vendégséggel kapcsolatos és azon vendégeket szivesen látja a Budai Hitközség előljárósága.

Uj vezetőséget választott a VAC

A Vivó és Atlétikai Club január 2-án tartotta rendes évi és tisztujitó közgyülését. A nagy számban megjelent tagok igazolták azt az óriási érdeklődést, amely utóbbi időben az egyesület irányában örvendetesen jelentkezik. Az 1947. évi zárszámadás és a főtitkári jelentés felolvasása után megkezdték az uj tisztikari választást, amely a jelenlevők egyhangu szavazatával a következő vezetőséget állitotta az 1948. évre az egyesület élére:

Elnök: *Stöckler* Lajos, az elnöki tanács vezetője: *Domonkos* Miksa, tiszteletbeli elnökök: dr. *Verebélyi* Ferenc és *Kelecsényi* Elek, társelnökök: dr. *Benedek* László, *Dückstein* Zoltán, *Feith* Mihály, *Felkai* Jenő, *Goldmann* Ferenc, *Havas* Ferenc, dr. *Izsák* Ede, *Lehner* Károly, *Mittelmann* Miksa, dr. *Szücs* Géza, ügyvezető elnök: *Kelecsényi* Elek, ügyvezető alelnök: *Halas* Jenő, egyházi társelnökök: dr. *Herskovits* Fábián, dr. *Katona* József, örökös bajnok: dr. *Szalai* József, alelnökök: *Aczél* Imre, *Bárdos* Ernő, *Brett* Árpád, *Csángó* Jenő, *Fábri* László, *Feldmann* Mihály, *Forgács* András, *Grosz* Marcell, *Hasenfeld* György, *Havas* József, dr. *Holló* László, dr. *Kálmán* Imre, *Kárpáti* Károly, *Mendelovits* Béla, *Márton* Ferenc, *Weimann* Márton, *Neiger* Jenő, dr. *Peer* Sándor, *Serényi* István, *Robicsek* István, *Szilágyi* Sándor, dr. *Salgó* László, *Wohlmuth* Artur. Főtitkár: *Serényi* István. Orvosok: dr. *Duka* Antal, dr. *Kellner* Dániel, Sportigazgató: *Duxler* József, főpénztáros és gazdasági vezető: *Reich* Zoltán. Ellenőr: *Reichmann* Imre. Ügyészek: dr. *Egri* Sándor és dr. *Kálmán* Imre. Megválasztották ezeken kivül a számvizsgáló bizottsági tagokat, póttagokat és a választmány tagjait. Ezt követően Kelecsényi ügyvezető elnök elmondotta nagyhatásu beszédét és a közgyülés igen biztató hangulatban ért véget, mert bejelentette, hogy legelső törekvése arra irányul, hogy székházat, valamint sportpályát kapjon a 42 éve müködő egyesület.

Székely Emil ékszerész Rákóczi-ut 26
Brilliánst, ékszert, aranyat, ezüstöt, órát vesz, cserél és elad.

Fisch József orth. főkántor hanglemezei kaphatók
WEISZ MENDEL étterem, Wesselényi-utca 18. STERN MÁRTON étterem, Rumbach Sebestyén-utca 10. ZAUBERER, Dob-utca 23.

KERESKEDŐ határozott szobát keres teljes ellátással urnő családnál VII. kerületben „Tisztaság" jeligére a kiadóba.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

NOÉMI
penzió és Széchenyi-hegyen ujonnan berendezett.
GYERMEKOTTHON-a
egész évben nyitva. Elsőrendű orvosi ellátás. Érdeklődés: **Felhő-utca 11, III. Agancs-utca 3. Telefon: 16-18-12.**

LEÁNYLAKÓ takarítónő azonnali belépésre felvételik, VII. ker. Nőegylet Szeretetotthonában. Jelentkezés: VII. Bethlen Gábor-tér 2. sz. 25. ajtó.

Talesz, t'filin kegyszer és héberkönyvek vétel-eladás **Jahrzeittábla készités.**
UNGÁR MÓRNÁL, Király-u. 17. kapu alatt vagy I. emelet 4.

Kivándorlók!
Használt és uj
hajókofferok és bőröndök
nagy választékban
WEIL Népszinház-utca **26**
Telefon hivó: 136—816
SZOMBATON ZÁRVA

Veszek mindenféle használt **butort**
KLAUZÁL-UTCA 26. SZ. — BRÜLL TELEFONSZÁM: 426-599

PAPIR, IRÓSZER
üzleti könyvek, kartotékok, amerikai naplók és átiró könyvek.
WEINBERGER ÉS FEJÉRNÉL, VI., Deák-tér 6. (Anker-palota). Telefon: 426—613.

Gyermekágy, bicikli, babakocsi, játékáru, vendégágy legolcsóbban VICÁ-nál
Nagyatádi Szabó-utca Király-utca sarok. 50

Akar ön jót olcsón?
Finom, használt, modern és styl butorokban mindent megtalál kifogástalan állapotban valóban olcsón: **PRÄGER, Dohány-utca 1,** Butor üzlet, telefon: 421-050. Vétel, csere.

Izr. felekezeti intézmény keres munkabíró férfi (nő)
pénzbeszedőket
megfelelő jótállóval és referenciákkal. Irásbeli ajánlatokat az „Uj Élet" kiadóhivatalába kérünk **„Megbizható"** jeligére.

OTT. KÉSER (kétszemélyes) háztartás vezetésére megbizható nőt keresek. Jelentkezni: **WALDER SÁNDOR,** Budapest, V., Klauzál-utca 17.

PSICHOLÓGIAI javitást, harisnya talpalást és stoppolást olcsón vállal üzv. **GALITZENSTEIN BÉLÁNÉ, Budapest, Szondi-utca 82, I. em. 6.**

HIREK

— **A Pesti Izr. Hitközség Oneg Sabbat előadásainak keretében** szombaton, január 31-én *„Tekints haza vándor"* cimü ereci filmet mutatják be. Bevezetőt mond *Schwarcz* Jákob. *Nosszin* Mose mérnök, a jeruzsálemi Keren Hajeszod főiskolájának kiküldöttje tart előadást. A skót leánypolgári és általános iskola a Veres Pálné leánygimnázium és általános iskola vallásos köreinek énekkara Pfeffer Edit tanárnő vezényletével héber dalokat adnak elő.

— **Vallásos félóra a rádióban.** Február 3-án, kedd reggel 1/2 8 órakor izraelita vallásos félóra lesz a rádióban. Beszél: dr. *Schmelczer* Izsák, a pesti Izraelita Hitközség Fiuárvaháza templomának rabbija; énekel: Nemes Zoltán kántor; kisér: Frankói Károly karnagy.

— **Május 17-re halasztották a Zsidó Világkongresszus montreuxi ülésszakát.** A *Zsidó Világkongresszus* londoni titkársága távirati uton értesitette a Zsidó Világkongresszus magyarországi elnökségét, hogy a Montreux-ben február közepére tervezett ülésszakot május 17-re halasztották.

— **Ilja Ehrenburg-est.** Az Orsz. Iroda keretében működő szovjet-zsidó kulturkapcsolatokat ápoló bizottság február hó 7-én este 6 órakor irodalmi estet rendez, melyen Ilja *Ehrenburg*-nak, a zsidó származású nagy szovjet irónak munkásságát méltatják. Az iró életművét leghivatottabb magyar tolmácsolója, *Lányi* Sarolta irónő ismerteti. Ehrenburg müveiből előad *Demiány* Éva és *Palotai* Erzsi. Az érdekesnek igérkező irodalmi est bevezetőjét dr. *Kardos* László, zárószavát *Vihar* Béla tartja.

— **A Szocialista-Cionisták** (Ichud-Mapáj) **Pártja** legközelebbi összejövetelén, február 2-án (Fürst Sándor-utca 21/b, délután 6 óra), *Bicskei* Jenő ad elő *„Zsidó nevü utcák és terek Pest-Budán"* cimmel. A heti beszámolót *Berg* József dr. kispesti főrabbi mondja. Közreműködik *Fejér-Laban* Sándor hegedümüvész.

— **Érdekes eljegyzési hirt** kaptunk Jeruzsálemből. Dr. *Fürst* Aladárnak, a Pesti izr. hitközség zsidógimnázium ny. tanárának, aki közel 10 éve családjával Palesztinába költözött és most ott irói tevékenységet folytat, s memoárjait dolgozza fel; — kinn élő mérnök fia, Henrik, eljegyezte a tragikus körülmények között elhunyt cionista vezetőnek, Komoly Ottónak egyetlen gyermekét, *Leát*. Az 1944-ben elindult bergenbelseni alijával Komoly Ottóné és leánya is elmentek. Komoly Ottó azonban itthon maradt, hogy a magyar zsidóság nagy tragédiájában ő is résztvegyen a segités munkájában. Ámde ismeretlen körülmények között elhurcolták és azóta semminemü hir nincsen róla. Bergen-Belsenből Komoly Ottóné és gyermeke Svájcba jutott, ahol leánya különleges engedéllyel egyetemi tanulmányait folytatta, majd Palesztinába aliáztak. A fiatalok Tel-Avivban ismerték meg egymást. Az eljegyzés hire bizonyára nagy örömet fog kelteni mindazoknál, akik dr. Fürst tanár és Komoly családját ismerik és nagyrabecsülik.

— **Előadás.** *Antal* Gábor, a jeles fiatal iró és publicista január 31-én, szombaton este 8 órakor előadást tart a Munkaszolgálatosok Országos Szövetségének VII., Erzsébet körut 19 (Lyra-házi) alatt lévő helyiségében. Vendégeket szivesen látnak.

— **Dr. Benoschofsky Imre budai főrabbi stockholmi előadással.** Dr. Benoschofsky Imre budai főrabbit a stockholmi Mosaisba Församlingen előadássorozat megtartására kérte fel. E meghivásnak eleget teendő dr. Benoschofsky az elmult vasárnap utazott el a svéd fővárosba.

— **Hans Bey halála.** A jeruzsálemi főmufti fasiszta banditái nem válogatósak módszereikben és harci eszközeikben. A fegyvernélküli polgári lakosságot, korra és nemre való tekintet nélkül állandóan támadják és gyilkolják. Most érkezett a szomoru és levert hir, hogy a napokban Hans Beyt, az ifjusági alia jerusalemi központjának a vezetőjét arab banditák, amint hazafelé tartott, orvul lelőtték. Hans Bey, nem a harc, hanem a béke embere volt. Nem katonákat vezetett a csatába, hanem Európa különböző tüzfészkeiből, ahol a fasiszták lángbaborították városokat és falvakat, mentette ki a gyermekeket, hogy Palesztinába vigye őket. Hans Bey, Henriette Sold belső munkatársa volt. Élete céljának a zsidó gyermekek megmentését, nevelését és boldoggá tételét tartotta. Ez adott célt és értelmet életének. Halála őszinte gyászt kellett azoknak a gyermekeknek a szivében, akiket megmentett a haláltól. Helyét, munkakörét még nagyon sokáig nem fogják tudni betölteni, mert Hans Bey egyéniség volt, nem egyszerű hivatalnok, tisztviselő, hanem önfeláldozó munkása egy eszmének és gondolatnak: a megmaradt zsidó gyermekek megmentésének.

— **A Szécsényi emlékmüavatás február 2-án lesz.** A Szécsényi járásból munkaszolgálatra bevonult és elhunyt, valamint a deportálások során elhurcolt és elpusztitottak emlékmüvének felavatása Szécsényben a zsidó temetőben *1948. évi február hó 2. napján, délelőtt 10 órakor desz*, amiről az érdekelteket ezuton értesiti az emlékmübizottság.

— **„Fák ujéve" megünneplése a Józsefvárosban.** A Pesti Izr. Hitközség vallásoktatási ügyosztálya és a VIII. ker. templomkörzet vezetősége rendezésében 100 gyermek felejthetetlen élményü chámisás ászár bisvátról emlékezett meg, *Schalk* Anna hitoktatónő vezetésével. Énekkel, szavalatokkal és jelenetekkel tarkitott müsorban gyönyörködött a megjelent hallgatóság, s boldog örömmel látták azt a nagyszerü zsidó nevelő munkát, amellyel hitoktatójuk a gyermekeket neveli. A Pesti Izr. Hitközség képviseletében *Stöckler* Lajos elnök, *Domonkos* Miksa ügyvezető és a vallásoktatási ügyosztály vezetősége jelent meg. Dr. *Vass* Lipót körzeti elnök és *Buchsbaum* Adolf vezető templomi elöljáróval az élén ott volt a körzet egész vezetősége. Az ünnepség dr. *Salgó* László körzeti rabbi köszöntő szavaival ért véget.

A MOADON IVRI (Arany János-utca 29.) e heti előadását január 31-én, szombaton d. u. 4 órakor chávér **Mose Naftáli Nossim,** a Keren Hajeszod kiküldöttje tartja „Bálájlá háhu" cimmel. Vendégeket szivesen látunk.

— **Felkérem** mindazon orvosokat, akik valamely cseh-országi egyetemen, (ha részben is) végezték tanulmányaikat, *február 8-án, délelőtt 9 órakor* a Zsidó Kórház igazgatósága irodájában megjelenni sziveskedjenek. Dr. *Benedek* László igazgató-főorvos.

— **Köszönetnyilvánitás.** Mindazok, akik édesanyánk elhunyta alkalmából együttérző részvétüket fejezték ki, — ezuton fogadják őszinte köszönetünket. Dr. *Linhardt* Alfréd, *Linhardt* Hilda és *Szönyiné* dr. *Linhardt* Melanie.

— **Kulturdélután Kecskeméten.** Kecskemét zsidósága január 25-én nagysikerü ünnepélyt rendezett a Zsidó Állam ujjászületése alkalmából a hitközség kulturtermében, amelyen Nagykőrös és Kiskunfélegyháza zsidósága is részvett. A bevezetőt dr. *Schindler* József főrabbi mondotta. Utána a Zsidó Iroda magyarországi kiküldötte, dr. *Szönyi* Géza több, mint egy órás előadásban ismertette az UNO döntésének jelentőségét és Erec mai problémáit. A kulturdélutánon szavalatokkal közreműködött még *Bánó Klein* Magda és *Sugár* László. A záróbeszédet ugyancsak a főrabbi mondotta.

SIRKÓ **PFEIFER és HESZKI**
Somogyi Béla-út 3/c.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

— **A Munkaszolgálatosok Országos Antifasiszta Szövetsége** fehérgyarmati csoportja január 18-án, vasárnap este nagysikerű „Musz" estélyt rendezett, melynek tiszta jövedelmét a Szatmár-Bereg megye árvízkárosultjainak felsegélyezésére fordítják. Az estélyen a község és megye minden számottevő egyénisége is megjelent és a közönséggel együtt jól szórakozott a nyiregyházai „Musz" 24 tagu mükedvelő gárdájának aktualisan összeállított müsorán. Ezt megelőzőleg délután politikai beszámoló volt, melyen a község vezetősége, a pártok megbizottai és a község nagyszámban megjelent közönsége előtt Szőke Ferenc a fehérgyarmati, Solt Endre a nyiregyházai „Musz" elnök nagyhatású beszédet tartott a demokráciát érintő minden időszerű kérdésről.

— **A WIZO megalakulása Szegeden.** A WIZO szegedi csoportja a nőegyesület kereteben január 22-én tartotta alakuló ülését. Zsufolásig megtöltötték a szegedi hölgyek a hitközségi termeket, hogy tanui lehessenek e szép intézmény ujbóli működésének Szegeden. Az összejövetelt ünnepélyessé tette dr. *Korényiné Lamberg* Rózsa operaénekesnőnek, Szeged deportálásban elhunyt érdemes főkántorának leányának mély érzéssel és müvészi megihletettséggel előadott operarészleteinek interpretálása, amit a lelkes közönség hálásan elismert. *Déry* Ernőné, a nőegyesület elnöknője bejelentette a WIZO megalakulását és közölte, hogy a WIZO élére dr. *Frenkel* Jenőné, a főrabbi neje állott, akit munkájában az egész nőegylet, de különösen *Stern* Mártonné, a hitközség elnökének a zsidó ügyekben lelkesen munkálkodó felesége és *Dános* Dezsőné, a nőegylet agilis alelnöknője támogatnak. Dr. *Frenkel* Jenőné elnöknő elfogadván az elnöki széket, értékes és gazdag programot adott. Megkapóan ismertette a WIZO elmult munkásságát, valamint azt a működési kört, amelyet a jelenben ezen a téren be kell tölteni. A nőegyesület tagjait a szép ügy lelkes segitségére hivta fel. *Vágó* Etelkáné saját verseiből olvasott fel néhány Erecért lelkesedő szép költeményt. A WIZO tagjai hosszu időn át együtt voltak és behatóan megbeszélték a zsidóság mai fontos problémáit.

— **A Budai Izraelita Hitközség** február 1-én, vasárnap délelőtt 11 órakor, III., Kunfi Zsigmond-utca 49 szám alatt kultusminiszter rendez dr. *Szoldos* Jenő (ki „1848 a magyar zsidóság életében" cim alatt tart előadást), *Ascher* Oszkár előadóművész, *Farkas* Sándor a Magyar Állami Operaház tagja és *Réti* Katalin előadóművésznő közreműködésével. Belépődij nincs és a rendezőség érdeklődőket szivesen lát.

— **A varsói Jiddisch Szinház jótékonycélu előadása.** A varsói Jiddisch Szinház müvészegyüttese január 25-én, hétfőn a Budapesti Zsidó Nőegyletek Beteggyámoltió Bizottsága javára jótékonycélu előadást rendezett, amelyen *Mischa Berns'ein* és müvészegyüttese a nagysikerü „Dos Lustige Schneider'l" cimü vidám operettjét játszották. Az előadás előtt a Nőegylet nevében dr. *Friedmann* Ignácné elnökasszony mondott hálás köszönetet a szintársulat igazgatóságának és közreműködőinek. Az előadás külön érdekessége, hogy a darabban szereplő zsidó anyát, az igazi Jiddische Mammet, egy ismert budapesti főorvos felesége: dr. *Trebitsch* Tivadarné alakitotta. A szerepet a jótékonycél érdekében egy alkalomra vállalta, de olyan kitünőnek bizonyult, hogy mindvégig ő volt a zsidó anya életrekeltője.

— **Megalakult a tatai Chevra Kadisa.** A tatai izraelita hitközség január 21-én rendkivüli közgyülést tartott, melyen jelen volt dr. *Eisenberg* Béla községkerületi főrabbi is. A közgyülés egyetlen tárgya a Chevra Kadisa megalakitása, mely a hitközségnél a deportálás időpontjáig működött. A Chevra elnöke a hitközségi elnök javaslatára egyhangulag *Rédei* Kálmán lett, alelnök *Kemény* Ferenc, pénztárnok *Wolf* Béla, előljárók: *Kahán* József és *Vámosi* Miklós.

— **Eljegyzés.** *Bács* Ágnest, *Bács* Géza és *Bodor* Gizi leányát, eljegyezte *Vogel* József (Budapest).

— *Ungár* Irén és *Lefkovits* Ernő (Földes) jegyesek. (M. k. é. h.)

— **A Haovéd Haszocialiszti** (Ichud-Mapáj) **Clonista Munkásmozgalom** január 31-én gazdag müsorral a Britannia szálló nagytermében tartja meg a „Fák ünnepé"-t.

— **A Pávautcai gyermekotthon javára** Vas Lajos budafai alkalmából kezsörmunkaváltás cimén jutalmult 50 forintból, Gubi Ármin és családja adományozta

JÓMEGJELENÉSŰ, középkoru, muzos özvegye elmenne házvezetőnőnek magányos urhoz vagy kisebb családhoz. **„Biztos otthon"** jeligére a kiadóba.

Bőséges, izletes kóser ebéd hét fontért kapható. **Podmaniczky-utca 37., II. emelet 7.**

Perfekt gépirónő félnapra, esetleg kisegitő munkára **ajánlkozik. „Gyors munkaerő"** jeligére a kiadóba.

BEJÁRÓNŐT, könnyü munkára **FELVESZEK. Adler, Rumbach-utca 8. I. emelet.**

BEJÁRÓNŐ, esetleg bentlakó, három tagu családhoz **felvételik. KOLB DEZSŐ,** élő-baromfikereskedő, **Klauzál-téri csarnok.** Szombaton zárva.

FIATAL, megbizható szemszedőnő, szombatkötelezettséggel, igazával, **forgalmas üzletben elhelyezkedne** vidékinél. előkésztett, mindenben segédkezik, kölcsönös informálással. **„Jövedelmező"** jeligére a kiadóba.

AKI megtanitana meillartó készitésére, kérem közölje cimét. **„Pontos"** jeligére a kiadóba.

MAGÁNOSOKNÁL HÁZTARTÁS VEZETÉSÉT ELVÁLLALNÁ jobb urinő, csekély dijazásért. **Somogyi Béla-ut 2/c. FÖLDESNÉ.**

Társat keresek

előitélés miatt, 30 éve bevezetett, **jómenetelü textil üzletembe,** vidéki nagy városban. **„Biztos egzisztencia"** jeligére a kiadóba.

Egyedülálló, 37 éves kereskedő

nősülne

30—32 éves urileánnyal keres. 50—60.000 forint hozománnyal, mely összeg **megélhetési biztositó meglévő illszerüzlet és ház átvételéhez szükséges.** A házban kétszobás komfortos lakás van. Az üzlethez szükséges tőkével rendelkezem. **„30—05 ezer"** jeligére a kiadóba

Egyedülmaradt, 67 éves, jól keresővált, budapesti **kereskedő** keresni

házasság céljából

intelligens, hozzáillő korú özvegy ismeretség. Csak összes életkörülményeit ismertetőknek válaszolok. Jeligre **„Jólelkü 1890"** a kiadóba.

36 éves, középmagas, **kvalifikált,** önálló **kereskedő** vagyok. Megismerkednék

házasság céljából

csinos urinővel. Előzetes összeköttetéssel biróit előnyben. **„Happy end"** jeligére a kiadóba

35 éves, középmagas, **értelligenz,** jó **pozicióbau levő ipar. ifiuemberek** vagyunk.

házasság céljából

keresem csinos urileány vagy özvegyet ismerkedés. Dolgozók előnyben. **„Kivándorlás"** jeligére a kiadóba

Egyedülmaradt, nyugdijas bankügyvezető

házasságot kötne

ötven—hatvan **év közötti, egyedülmaradt.** Kellemes jóllegy, jóvérü vagyok). Levelet **„Tavasz a télben"** jeligére a kiadóba.

Jó állásban lévő, 39 éves, jómegjelenésü **uriember, házasság céljából** jólszituált hölggyel megismerkedne. **„Önálló szeretnék lenni"** jeligére a kiadóba.

Mielőtt haját festeti vagy daueroltatja mutassa meg **RENCZES** fodrász- és hajfestőmesternek VI., Csengery-utca 84. Hajmosóval. Perfekt!

Borotválkozzon a valódi „HARAB" sváji villanyönborotvával

Vallási szempontból kifogás alá nem esik. Használata könnyü és kellemes. Kapható jobb drogériákban, késes és elektromos szaküzletekben. Ha valahol még nem kapható, ugy forduljon a képviselethez: **Roszellik és Tsa. Budapest V. Sas-utca 11. Telefon: 186—499.**

DAVIDOVICSNÉ

házasságközvetitő irodája Erzsébet-körut 35., III. 12. délután 4-től, komoly, előkelő megbizások.

Csinosnak mondott, intelligens, ipari vagy uriasszony, jövedelmező üzletben, kapcsolatával, forgalmával

férjhezmenés céljából

megismerkedne 35 év körüli, biztos egzisztenciával biró, intelligens urinemberrel. Jeligre **„Finomlelkü élettárs"** a kiadóba

ÉLETTÁRSAT KERES csinos, 39 éves, intelligens **urileány, 60.000 forinttal,** jómegjelenésü, korrekt, biztos egzisztenciáju intellektuell szemelyében, 46—53 évesig. **„Informzélót kibiró"** jeligére a kiadóba.

Munkaképes, becsületes, **komoly** gondolkozásu, 50 éves **kereskedő** (nem özvegy)

benősülne

egyedülálló hölgy bevonásával szakmabeli vállalkozásba, ahol csak a munkásságára lenne szüksége. **„Egymásért"** jeligére a kiadóba

35 éves, önálló, budapesti jobb ipari fiatalember

házasság céljából

beni vidéki vagy vidéki származásu, tőkével rendelkező hölgy ismerősével előzetes, ötletes találkozás. **„167 — barna"** jelige a kiadóba.

Minden informálót kibiró, egyedülálló, 45 éves **kereskedő,** 10 ezer forintnál rendelkezik.

benősülne

üzlete vagy piaci standba. Musz üzvegy és lehet. Lehetőleg vallásos legyen. **„Gyorsan cselekszünk"** jeligére a kiadóba.

Biztos egzisztenciával, csinos, **komoly nő,** intelligens

élettársat keres

„42 évesig" jeligére a kiadóba.

Párisban élő

intelligens, szimpatikus, bátor, 40 éves, csinos **urinő levelezne**

házasság céljából

hasonló hozzállású ismeretségre. Kölcsönös szimpátia esetén otthon találkozhatnak vagy jövendőbeljüket kiválaszthatják. Pontos cimmel és fényképpel ellátott **„Nyáron haza megyek"** jeligére a kiadóba kérek.

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára

Feleségül venném

jómódú úri család 24 év körüli, középműveltségű leányát. Esetleg angol területen lépnék házasságra. Női fehérneműkészítés tudása előny. Lehetőleg fényképes válaszot kér „Szeretet" jeligére a kiadóba. Korrekt úriember.

Ezuton keresek rendes férjet.

Jól bevezetett műhelyem, lakásom van. 50—55-ig. **„Jó párti"** jeligére a kiadóba

Önálló iparos, 34 éves, izr. faipari szakmába

benősülne vagy

megnősülne. „Egyedülálló 500" jeligére a kiadóba.

Egyedülálló, jól szituált, intelligens, jó alkatú, **üzlethez értő, házias, özvegy urileányszony részére keresek**

házasság céljából

komoly, 50—56-ig, egzisztenciával bíró, szombattartó, modern, esetleg vidéki városból úriembert. **„Jólelkű 55"** jeligére a kiadóba.

Benősülés. Leányom részére keresek egy **műszerészt** vagy **műszaki férfit,** aki tevékeny részt vesz az üzletben és műhelyben. 45 éves, kifogástalan, karakter legyen. **„Biztos megélhetés"** jeligére a kiadóba.

A HAPOEL M. E. S. hírei

Január 24-én, szombaton este és 25-én, vasárnap került időnyerőlésre a Fővárosi Izr. Gyermekkert dísztermében a HAPOEL MSE első országos „Zsidó Állam" kupabajnoksága.

A bajnokság keretében hat város Hapoél asztali-tenisz csapata küzdött meg egymással a Magyar Cionista Szövetség által felajánlott „Zsidó Állam" vándorserlegért és a Pesti Izraelita Hitközség által felajánlott csapati díjért és „Zsidó Állam" érmekért. Szép küzdelem után a vándorserleg első védője a Szegedi Hapoél lett. A szegedi csapatban a következő versenyzők játszottak: Gáspár, Róth, Bachrach, Klein és Vadas. Technikai okok miatt, a csak négy versenyzővel induló Miskolci Hapoél a második helyen végzett. Harmadikok lett a Budapesti Hapoél, negyedikek a Győri Hapoél, ötödik a Kaposvári Hapoél és hatodik a Szolnoki Hapoél csapata.

A versenyeket Vajda Zsigmond, elnök beszéde és a Hatikva himnusz eléneklése nyitotta meg. A Magyar Országos Asztali Tenisz Szövetséget és a VAC sportegyesületet Duxler sportfőtitkár képviselte.

A Hapoélnak ez az országos megnyilvánulása bizonyságot tett arról, hogy az ifjúság és munkásság milyen lelkes odaadással dolgozik Budapesten és vidéken egyaránt a Hapoél céljainak elérésért.

A Hapoél ökölvívó csapata február 2-án Debrecenben fog mérkőzeni egy barátságos verseny keretében a Debreceni MÁV KASE ökölvívó csapatával. A Hapoél ökölvívóinak ezen szereplése elé nagy érdeklődéssel tekintenek a sportkörök.

Schulz Jenő cég

órás-ékszerész (órajavítás)

VII., Wesselényi-u 6., a régi házban

Gergely Miklós

arany műves és ékszerész

VÉTEL! Tel.: 422-345. ELADÁS!

Akik jeligés hirdetésekre

közölt válaszaikat személyesen hozzák be a kiadóhivatalba, leveleiket a hivatal ajtaján felszerelt levélszekrénybe is bedobhatják.

ZSIDÓ URIKÖRÖK legmegbízhatóbb házasságközvetítője

GOLDNÉ

VII Alsóerdősor 8 fszt. 2.

Telefon: 221—349

FINOMLELKŰ dolgozó nő **főbérleti** lakással, ingatlan vagyonnal **férjhezmenne** 50 év körüli, egzisztenciával rendelkezőhöz. **„Hűséges élettárs 1948"** jeligére a kiadóba.

FIATAL, filigrán úrileányszony, **munkaszolgálatos özvegye,** társaság hiányában ezuton megismerkedne

házasság céljából

44 éves korig, hozzáillő úriemberrel. **„Együtt a boldogság felé"** jeligére.

Férjhezadnám

27 éves nagyon csinos, **intelligens hugomat,** intelligens önálló iparoshoz, vagy kereskedőhöz. Lehet vidéki is. Hozomány és bútor van. **„Dolgozó nő"** jeligére a kiadóba.

MŰTEREMMEL rendelkező 40 éves csinos asszony

férjhezmenne

jómegjelenésű intelligens, korban hozzáillő urhoz, aki gyermekszerető is. Közvetítők kizárva. **„Fényképészek előnyben"** jeligére a kiadóba.

EGYEDÜLMARADT izr. 40 éves, csinos, jó **üzlet- és gazdaasszony** jelenleg állásban,

férjhezmenne

„Szeretnék boldog lenni"

ÖTVEN körüli, budapesti egzisztenciáju, orthodox férfit ismerő Sadchen közölje címét. **„Korrekt, intelligens"** jeligére a kiadóba.

Privát schadchenek

címét kérem. „Megbízható" jeligére Uj Élet szerkesztőségébe.

Évek óta vagyok már egyedül,

28 éves, középtermetű, barna, csinos, **musz özvegye.** Szeretném, ha fiacskám addig kapna uj **apukát,** amig kicsi, én pedig szerető, jó

férjet,

amig fiatal vagyok. Első próbálkozásom ez és **„Szeretném ha sikerülne"** jeligére a kiadóba.

Férjhezmenne

budapesti textilüzletben, elegáns lakással vagy 20.000 Ft hozománnyal, 40-es, jó megjelenésű, **előkelő modoru, házias, üzlethez is jól értő urasszony,** egzisztenciával rendelkező, jómegjelenésű, lelki intelligenciával bíró oriemberhez, 50—60-ig, aki jóságos élettársa todna lenni. Kimerítő válaszokat **„Nagyobb vidéki városban is lehet"** jeligére a kiadóba

Társaságbeli legdiszkrétebb házasságközvetítő. **Doktorné**

Király-u. 67 I 3. Telefon: 421-930

Élettársat keres

48 éves özvegyasszony jövedelemmel, lakással. **„Lehet vidéki" New-York hirdetőbe, Erzsébet körut 9 szám.**

31 ÉVES izr. vidéki műszaki kereskedő keresi csinos, kulturált, vagyonos urileány ismeretségét

házasság céljából,

kinek jó külföldi összeköttetései vannak. Levelek **„Expedíció"** jeligére a főkiadóba.

Komoly vagyonnal

rendelkező, 35 éves üzemtulajdonos, feleségül venne hozzáillő hölgyet. **„Merkur"** jeligére a kiadóba.

Vidéki zsidó gazdaságba

szakképzett kertész

benősülne.

„Szorgalom" jel. a kiadóba.

Cipőgyár vezetésére alkalmas, szombattartó, komoly, feltétlen intelligens urat

keres férjül

36 éves, csinos, musz özvegy. Csak azon urak válaszát kérem, kiknél gyermek nem akadály. **„Lehet vidéki is"** jeligére a kiadóba.

JOBB körökben bejáratos Sadchen adja le címét a kiadóba **„Valláson"** jeligére.

Csinosnak mondott, 30 éves Musz özvegy keresi idősebb, jó szituált, intelligens uriember ismeretségét

házasság céljából.

„Életkor nem akadály" jeligére a kiadóba.

SZOMSZÉDORSZÁGBAN kitünően pozicionált, vagyonos, **amerikai kivándorlás előtt álló 45 éves talmidokhochem** sürgősen keresi azon 35—40 közötti intelligens, **szigorúan vallásos** urileányát, aki vele

élettársként

kivándorolna. „Márciusban utazom" jeligére a kiadóba.

Jókülsejű,

korrekt, nagypraxisu, 46 éves **orvos — fogorvos vagyok, Budapestre gravitálok.**

Élettársul keresek

intelligens, középtermetű, kimondottan csinos, musz özvegyet, 31 évesig, kinek bevezetett üzlete, vagy vállalata és forgalmas helyen elegáns, 3 szobás lakása van. Én is megfelelő anyagiakkal rendelkezem. **„Gyermeket szeretnék"** jeligére a kiadóba.

A zsinagóga naptára

Január 29, csütörtök: Sevat 18, péntek: 19, szombat: 20, vasárnap: 21, hétfő: 22, kedd: 23, szerda: 24, csütörtök: 25.

Szombaton, jan. 31-én heti szidra: Jiszrau, háftóra: Jesája VI, 1 — VII, 6 és IX, 5—6.

Imaidők:

Imaházak	Péntek	Szombat				Hétköznap	
	este	reggel	d. e.	d. u.	este	reggel	este
Dohány	3/4 5	7 15	10	5	5 35	7	5
Rumbach	3/4 5	7	10	1/2 5	5 35	7	5
Bethlen	3/4 5	7	10	1/2 5	5 35	7	5
Csáky	3/4 5	7	10	1/2 5	5 35	7	5
Dózsa	3/4 5	7	10	1/2 5	5 35	7	5
Nagyfuv.	3/4 5	8	—	1/2 5	5 35	7	5
Páva	3/4 5	9	—	1/2 5	5 35	7	5
Zugló	3/4 5	7	10	1/2 5	5 35	7	5
Fiumei-úti	3/4 5	7	10	5	5 35	7	5
Leányárv.	3/4 5	7	10	5	5 35	7	5

Pénteken gyertyagyujtás: 4 óra 30 perckor.

Budai istentiszteletek. Január 30-án, pénteken este 3/4 5 órakor. Január 31-én szombaton délelőtt 1/2 11 órakor. Január 31-én, szombaton délután 4 órakor Oneg Sábbat a III., Kunfi Zsigmond-utca 49 sz. alatti imaházban. — A II., Toreczkó-utca 6/b sz imaházban szombaton reggel 1/2 9 órakor. — Hétköznap reggel 1/2 8 órakor (Tóraolvasó napokon 7 órakor). — **Istentiszteletek helye:** III., Kunfi Zsigmond-utca 49; XI., Bocskay-út 37; II Toreczkó-utca 6/b és péntek esténként II., Fő-utca 12 sz. alatt.

Óbudai istentiszteletek kezdete a Lajos-utcai templomban: péntek este 1/4 5, szombaton délelőtt 9 órakor.

A Zsidó muzeum a téli hónapok alatt zárva

Pestkörnyéki kereskedő, 53 éves, jó kondicióban, később üzlettel és ipariskolai képzettséggel

feleségül venne

36—40 körüli, erkölcsös, lakással rendelkező, szerény, intelligens hölgyet. Választ **„Szeressük egymást"** jeligére a kiadóba.

ÚJ ÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Síp-u 12. — Telefon: 423—930.

Kiadótulajdonos:

A MAGYARORSZÁGI IZRAELITA ORSZÁGOS IRODÁJA

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:

ROÓZ REZSŐ

Beküldött kéziratokat nem őrizzünk meg s visszaküldésükre nem vállalkozunk

Előfizetési díjak: egész évre 48 Ft, félévre 24 Ft, negyedévre 12 Ft. Takarékpénztári csekkszámla száma: **26.200.**

Nyomatott a Globus nyomdai műintézet rt körforgógépein. Budapest, VI., Aradi-utca 8

Fel. nyomdavezető: Margittay Antal

Országos Rabbiképző - Zsidó Egyetem Könyvtára